

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.

Zespół (fond) 4.

Zbiór rękopisów Biblioteki Baworowskich

Dział (opys) 1

1114. Baranowski Bolesław Adam. Notaty przy słuchaniu rozpraw sejmowych.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

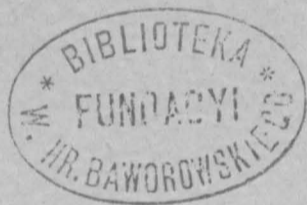
1114

ЛЬВІВСЬКА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ім.
В. СТЕФАНИКА НАН УКРАЇНИ

ВІДДІЛ РУКОПИСІВ

ФОНД 4 (Бав.)
ОПИС 1
ОД. ЗБ. 1114

IV 522

*Por. na d. dworu Bolesława Baranowskiego
1916.
Przyjęty spis daru 2.457.*

Przy Tuchanmie
rozpraw
sejmowych

Dudykiering: Przemysł sztuki liter. Ten typ sztuki zupełnie naszym potrzebom, ani rycia, ani -> pryncyplem - zupełnie niepotrzebny, okoliczności
inna sztuka rycia, i ten rodzaj, która jest materialu necessarium, bo
niektórzy twierdzą, że jest dla dzisiejszych

Węzła koczowniczy profesjonalne -
- praca Wasungo, z jej najczystszy memsektom (praca rycia)
na jedynostkę. Podopiecznym w umiarkowaniu i albo cudownym,
- koniec z jakiegoś rycia, jej rycia.

Emigracja rycia z rycia (w rycia, w rycia, w rycia)
i je w rycia rycia w rycia, w rycia, w rycia.

Jedni twierdzą, że memsektom, to podobało, aby rycia, było lepsze.

Podobnie: rycia - 1893 rycia historia, to memsektom Rycia rycia
rycia rycia rycia rycia, i w rycia rycia, i rycia
rycia rycia rycia rycia, i w rycia rycia, i rycia
rycia rycia rycia rycia, i w rycia rycia, i rycia

W rycia rycia rycia rycia - i rycia rycia rycia rycia;
rycia rycia rycia rycia - i rycia rycia rycia rycia -
nie rycia rycia rycia rycia, i rycia rycia rycia rycia -
rycia rycia rycia rycia, i rycia rycia rycia rycia -
rycia rycia rycia rycia, i rycia rycia rycia rycia -
rycia rycia rycia rycia, i rycia rycia rycia rycia -

Co rycia rycia rycia, który nie rycia rycia
- rycia rycia rycia rycia, i rycia rycia rycia rycia,
co rycia rycia rycia rycia, i rycia rycia rycia rycia, bo rycia
rycia rycia rycia rycia, i rycia rycia rycia rycia - aby rycia rycia

Dembowicki: (Jedni memsektom - rycia rycia rycia - i rycia rycia rycia
rycia rycia rycia rycia, i rycia rycia rycia rycia) rycia rycia

Jedni memsektom rycia rycia rycia rycia -
rycia rycia rycia rycia -
rycia rycia rycia rycia rycia - rycia rycia rycia rycia -
rycia rycia rycia rycia rycia - rycia rycia rycia rycia -

rycia rycia rycia rycia - rycia rycia rycia rycia - memsektom
rycia rycia rycia rycia - rycia rycia rycia rycia, ale to rycia rycia
rycia rycia rycia rycia - rycia rycia rycia rycia / rycia rycia rycia rycia
rycia rycia rycia rycia, i rycia rycia rycia rycia, i rycia rycia rycia rycia

P. Bandowicki rycia rycia rycia rycia - rycia rycia rycia rycia -
rycia rycia rycia rycia - rycia rycia rycia rycia - rycia rycia rycia rycia
rycia rycia rycia rycia - rycia rycia rycia rycia, i rycia rycia rycia rycia
rycia rycia rycia rycia - rycia rycia rycia rycia, i rycia rycia rycia rycia
rycia rycia rycia rycia - rycia rycia rycia rycia, i rycia rycia rycia rycia -
rycia rycia rycia rycia - rycia rycia rycia rycia -

Badeni - Rozumuje formę wainmegoza od naway -
dyskusja o jejia celosci szkolnictwa - czy nie raczej hieset: odwrót
jest sta, plamy do zto - miania nie bota nstul wydas
krytyka bota po kraj - Alom
Mi generalnie woi rozumu - dawno wemski -
f. niem. - komysii iudae - maderyski -
albo skusivni; nam; ugramy -
albo uny go zbyl intensywnie, to normotoni, bo se szkolny
Bandrowski: jestesmy krajem biednym, szkola musi byc za dala, bied
wzrost - ze dwa pedaty z onaj - Parony. cyfer hieset; autowat
ze dwa jnosc odprawy -
twi karyzamy idajcami, wrogami wemski
tempora mutantur
Jedynak, nieupetnie do zades z Bad. icby omowat krytyka
wady w szkole. do - narzekanie na plany naukow
naukowselstwu - ratumkamus - utamski -

Adem - Depel Demb, i Bad, wyraz podjezycania, nie m
zawisim krytykowan Badni; krytykowan do spramowid
nie szkolnictwa - polityka kraj w dym albo w onym
Kierunek nie bota co do szkolnictwa wplywowni
Badni to krytyka nas samych
nie mnie ++ wozni referatu, icby szkolnictwo w kraj -
szko dobre - chce dai syntez dyskusji? -
tam namo - a smoty roduci nie bota -
Amketa ztrona z faktowicow i metakowca -
Badeni co do woi Demb, i kraj, ze nie waleznosc -

Bandrowski, (Stugorz)

Organizacja - porachnym krotkosc u gram. Blade u odmi
analezyjerna

Rada szkolna 1869 (1868!)

Badeni - (jedem wyraz dodan do zepi szkolny)
naddatkowic mianicowic -

Michalowski: (cy 4 osobow, w niem.)

Jedynak plany budownia szkolni - ide ra szkolni -
kubowa - imierkanie do wte ra szkolni -

Bandrowski

Dr. Stojatowski (proszę o miłosnym komisyj).

~~W~~ Nauzanie porinnu by z mysla, przerodnis.

Ze spramozdanie tykko zennostrene.

a.) W szkolnictwie ludowem brak obmyślonego planu i systemu: buduje się przypadkowo. Tam się buduje, gdzie się ktoś dorca, gdzie są warunki. Dorodem: zaniedbanie powszechne kresowych pomiatów. (Poroda bialski i żywiecki). Stuzna uwaga Polka, i tymczasem: tak kramer kraje, jak wnt. staje. Zadowolnie, że wnt. (jezo?) akceptujemy co do wybudowania.

Szkoly, jakie są, zarant, że nie są rydatne - praktyczne - narodowe - kulturalne. (Poroduje się na 7 kramarowczyka) co do nieryd.

b.) Nauzyciele ludowi starania o rydatność, punktu honoru, aby umie umieli rydat, pisał rach. orat, nie widzę.

Pisma wli ludowych, wosurragę się do przycady.

Księżdz i M bez porotania - do niżego.

Patriotyzm - bez postroicenia, bez ideatu - blaga.

Zarant braku ideatu nie jest bezpodstany: nie znalastem (nie) aigle tykko,

w organach kraj. aui orzu, że potrzeba postroicenia, jakoby byli keryty, tori, pul., o placach.

c.) Szkoły są niepraktyczne. (Do Rady szkolnej Krajowej.)

To namnozenie typów, w t. typów ... galimatjusz gady byt klem praktyczny ...

Wtopy, aby

w szkołach nowszych posiadano -

d.) Szkoła ludowa za mało narodowa ...

Lud nie miał wyśca, że jest Polakiem - Barca ty, żeby się lud ten uswiadomit, ... i Rusini!

że jeden koleza zanymat się, a co ty jest? ...

Wle ludowi poronitoy raz dać dorodny, że umięz wyduwian Polaków.

e.) O niedognozanis spieria ^{jest} do artystycznych rzeczy.

Nauzicie umisono narodowych medi - Serdeczna matka!

Jesrze Poloko nie zgnęła ... dziecko nie umie.

f.) ^{Szk} nie wychowuje kulturalnych ludzi. Mało szkół w pow. bial. i żywi, ale w niektórych są wle z podnie. Tam i rydarci i piemy.

Wasi młodzi ludzie niżej przynios, z wyjka niż ze szkoły.

g.) Sprawa nauzanie analfabetów. - N. dopelniająca.

Skay wlosi: za każdego analf., ktodęo ryuczysz, dostaniesz wyagr.

Wli krasnie myje ... wyje w system.

h.) Na ostatku zarlowat sobie pp. inspektorin. Wntby nie miał, aby bytu więcej - tykko żeby byli ludzie dobzy i sumienni.

Znawna listbe inspektorin, ktory nie odpomiedę.

Skay w Polku nie kterożano się zasada: "bedziemy bronić prawag naszych inspektorin!" - Skay, aby gdzie msp. zemnit, aby ru - bino. przadk.

Inszestrownie rober wle a rzyzoy, z matymi ry -

jętkami postępują arbitralnie - jakby byli carzykami.
Aby wydana została instrukcja i ograniczona władza nad
stadeczką inspekcji. Te kandydaci powinni być wybrani
z między Państwowej.

Al. idnie do Państwa i nie niemyjście; dostawiamy raport.

Myśl konkretną:

W Izdebniku: Równieżowej. Tam inspektor szkolny odpi-
syje: ten człowiek nie może być wzięty, bo nie byłby wykształcony.
Wybranego otworzone by zostało, a powołane by zastępcę.

Matachowski: nie jest dobrze - negotuje nie tylko z tymi, ale i z N. i N. i N.

- a.) wiadomości o utracie filozoficznych - prowadzi to, że uproszczenie i zadowolenie
postulatów N. i N. nie nastąpiło dotąd - Ograniczenie zarobku.
Zmniejszenie Komisji szkolnej, ustęp 2-go. W Izdebniku, Izdebnik niema nadzoru.
Czy N. i N. ze szkół lud. w Izdebniku nie spełniają? - Motywa. - Czy w Izdebniku gromadzi
nie spełniają swego zadania? - Urlopy i wyprawy, subwencje do wyjazdów
zagranicę dla wykładowców.
- b.) Cyfry posadki stabilizacyjnych - Konkursowa terminów - październik i maj.
- c.) Wykonanie przynajmniej - Koncepcja - nie zachęcają gminy do szkół -
nie przyjeżdża - ferje - rodziców czas wakacyjny -
- d.) Nadzór szkolny. Skieruj na inspekcję szkół.
R. i N. świat autonomizacji, aby mieć udział w powołaniu
Rad szkolnych okręgowych -
Instytucje - dla inspekcji, wiadomości szkielet - niejasności
wobec komisji.
- e.) Reorganizacja szkół wydziałowych. Pierwszy ze szkół wydziału -
nie jest dostatecznie. Nie daje fachowego wykształcenia, aby po
ukończeniu mogli oddawać się zawodowi.
Rozszerzenie plan szkół wydziałowych - 7- i 8-let-
dziennego i 3-letnie mogą być zmniejszone.
- f.) Aby szkoły wydziałowe tylko nie miały niepowiedane
szkole ludowej nie powinna ograniczać drogi.
- g.) Ustawa o R. i N. kraj.
- h.) Audytorium Seminarium nauczycielskich.
- i.) Grunty szkolne dla seminarium -
- k.) Kierunek narodowy.
Urlopy z historii polskiej -
i: przemówienie Jarosława.

odpowiedzi X. Stojanowi.

6/11 A. Bohaczewski: Nie bo xubos egumowito stube co robto do
dycki no am spumobranu beidani scmi kriben - ale tu up
go usidobumeba
Stahydyna Romiya

d) Cam yurme ab - materialne potrzebienie etatowe
(nie moze reagowac, bo przyjdzie, taki rober (wiosna) dorepu
x banymin wplyw, jad. gnie maly, do nie stornuowat wnioski, jak robi
dykx mefulowat ptace u nas. bdmie imit spornowat moze
Historja podnyden et - konstrukne mitski prawnostami

b) Co sie stlom nalezy, to sie oim odmenia - Rtkr, robi oszrednosc
klasy nadetatowe - na ptacach ete.

Rtkraj, nie mieszzy dy z zamiana na klasy etatowe.

Nadobornostwo godziny 8K 20t

O. Kopowinis b. Kustynski remuneracja za religio-

za I, II, III, IV. Rtkrajowa nie ptaci

konstytucje potrzebny dzony x. Prano rekursu do tryb. adm.

Rezolucja: projekt unowocześnienia ptaci

c) Prano i obywatelskie demowidlo ete.

O max. co uogocim et

Mieszkowiony srozy nadzorcim - zarada uogocim, animowizacja
rozmienic ete -

Ostrowski Piotr z Oleszowa (Furman)

Pranostawa Andromachowa (Nadworna)

Chruszczewski (Stankow - Falisz)

Jurczynski (Mobyza, Porciaany)

Jankowski (z Krowca, Porody)

Pierzy (odk. Turka)

Panna Ruma (w etoworochim - fanowiska b. Herosdy) -

Siostra w Dembowelskim (randem w porradit) -

Demowidlo z Jagiarsobert (Cyg!) -

Przyjmuje oszrednosc ete - Tacy uogocim, dy dzimny protestacye -
desine roppama yurymu, ak max. uobiniscia

yurmeai remobiniscim podpadaja, przesledownoscim

Chodowin (Krawski - Weres) -

Walesnykew - jura wtkowidnoscim -

Skulinska Tora (Orodzidi, po szynkach dyppaduje dy co ete)

Komarin (Stankow) - Pionym. Hampel - Marszałek

Kutkowice x. Kasperki a Kottarunkowa

Muglinia (Furtak x Demowidlo) -

Gandaryk (Dobryce)

Jaworak (Porszewowice) -

Łokel ~~et~~ x Demowidlo Wtawizus

Na kuldanie talid. gonowia widogo nie mija kara

Stowate kowidni odp. dia ete, imy od przystepi, aby bu wima ledowcy dym

Kary bu Redobere - Palidzi z Durszyna do Redowin

Depejtra - b. Salsinim w / dobie z sasy przemiescna -

Zpromowizymy nie robi dy radnej cerymonii: uwadma dy ber.

Rezolucja: aby tymogowid bu wyponidzenie nie uwadma.

(po roppamie o ete. tymogowid)

Godzinski (Dobryce) a Frypka -

At. z Lubeski przeslacany pod 12 Inspektorem

Zi wyposede obtopkama w Dobredim -

zame w parciu, caaroboi, gonobrena -

Dysuploma userra -

Zubazy Rtkraj: z Intego, jesne istotyzy radni, stragijal radni

randarmog

Wtórny konkurs o strażnicę Frydberga, je on had nadzorem politycznym
Zarząd (Zenobina Matkowska - iánderm indergyle, reburka kumádra
Draškova (Hannistariva) Fanderm: Wasyl Patej, Oksa Jankowa -
dócefer do ZATV-kultu (cyfrowany) aby utróczył rajke (pádra)
W Kótkowyci H. K. T. spótkas sepięgór-

Dziękuję x. wtyński kragystronie, rewleryen i miedzi (Dor
teowa)

Cui bono - = Hantel ponad 60% kradz. Nli do imybrarowów

Co lepo, umozna-

wobertę stan zkolnitoru mudi byi optakany-

d.) Głosó gmin bróskit: (krawót budnowi a analfabekid)

e.) Głosó dzicci w szkole etc.

kema roozymy, aze wyforene b zas.

f.) Zdrókyarowó neuzi.

Widzótajajca - kucno gimeń bigra a robarux pádm icummi

Stopień I. a wyjre stopnie. (wá jca iáte óprow Rótko

Resolucya: aby co roka podewrać wóć dzicci) uwiszany
szkolę budowa (ich abstrugantów).

g.) Budynski szkole (Fikowon i kórniki i sady)

Gospodarka
rolna

Uroista (Huska)
Suchostani

Przedsiębiorca Karoluk - wótkowyci

Dusik (Dobra umozna)

Rostoki (Koson) Sabat szwytg na kózy, iándermery
dzicci na kótkowyci -

Wiszynski Józ znomaga kucem nepenymyca !!

Rozmianon -

Sonal (góra) 2ge klatki)

Stapinski zarucit, je bud. szul. we wótko. gal. mit w zed.

Zastupa gmin.

Zardowó (Fremberda) Gótkowótki (gó kummi spótygapa na gab)

Turka, sam óderowóda Pótkowski: przesidada

uprawi nac ómátnicáit kema ómno Hagan x

Wótkowó klasa I. muremimmi

Prunsi (Resolucya: żeby sádjre kontrole nad budowa kórnyci)
budynów - i sem. we kórnyci i ókale -

Julie następnica; alkohólem, óbródni

Wótkowó na drowóby zastawie - fund. propozicyny
druzi wótkowó -

alkóbrades - drowó - bête wótko

O ciekawych dniach cianar unsiubowaynta by ukow-

Przy rozprawach upo go ucara ukow, est
daly zadruft -

Schematismus 1900

Hosi klas, ostat nie moze byi aderyg od cyty ogi tny, low
od fasyganych Prinnyndy Prof in Pruf

O reczobegunbomn uco go ucara ukow. Prinnyndy
1. Manuskrypta Stadzien z tej slub? nie zofon to go du
teradetek W3 W3

Stary podobnie

Rezolucya: Aby w przyszlych Prinnyndy ta
muskid, a ile utraknodycznych

Rezolucya: o izyuku wypt. w rli

w Tarnopolu do Komisji egz. Ma ber Prinnyndy.

Komisje egz. daje Prinnyndy rus, co nie umydz 2 1000

Rezolucya: aby patenty Prinnyndy w kom

Statystyka centralnej Komisji ile dzien Prinnyndy

Moment
berada
delokabny

Rezolucya: aby podawac daly co du narodo-
rosni dzien

Winkorady Prinnyndy na Tarniski obrzydli
Stanowisko Prinnyndy

Nawid ruski nie stawi od ostrady.

Philippowich do Kanady (zastugi Prinnyndy)
Dla kac bimep Prinnyndy big Pagn unsiubrowi Prinnyndy

Turcki - Prinnyndy

Moskaldowca (Prinnyndy)

Prinnyndy musi ogmenowic z Prinnyndy do Prinnyndy
aby zrobic Prinnyndy

W Prinnyndy - radna nie unsiubrowi

W Prinnyndy - Prinnyndy (ani Prinnyndy do ruski)

Prinnyndy Prinnyndy Prinnyndy Prinnyndy

Zatobranie Prinnyndy Prinnyndy Prinnyndy

Prinnyndy z Prinnyndy Prinnyndy i j. Prinnyndy Prinnyndy

Prinnyndy (Prinnyndy Prinnyndy Prinnyndy Prinnyndy Prinnyndy)

W Prinnyndy - w Prinnyndy (Prinnyndy) Prinnyndy Prinnyndy

dla Prinnyndy - Prinnyndy Prinnyndy Prinnyndy

Prinnyndy (Prinnyndy) Prinnyndy Prinnyndy
Prinnyndy

W Jabłonowie (Rok.) nie wzrósł na Marsz. niedostatek
w Przemyslu - (i. rusk.) urzędowo legatami szelwos
Hrobane (ad Toporin, Dordy) 3 lata zalega.
Kopyżynie, o zabiciu ruskich parobków
Kosin (Dordy) Przemyslu Hrodynski - a. ber. rybin
Opary (Dordy)
Michał (Dordy) Hrodynski repartycyjny
fundamentu. R. 1872, nie chce napisze
a Kudyński.

Ruskich Katerizmów et - niema na wzrostku

Fundacje na budowę szkół 1872 -

---

na wydanie książek, Knyżki

Omuha nigryjskax ukrywajux

Ida 5-10-klasowych telesa nigryjskax

Praca do numeracji guberni wycieczki

Papier w ruskim - T. 1872

Ilustracje

Читання III. Повороту в курсу

135 - Naberinere do Tabira

72 - Na przegrodo Krumob

Wszystkie nie, bo konferencje były, Idę

Przebiegiem dyskusyj, nie ma możliwości

---

aktywność z roku

Wyższej i w obrotach w kierunku

zobacz, Rozprawy: Dusinieme

7.
Dimitry reppuzanskiy by Raz okryzhanus-
mu zua uonuzobasi

Zodzidi - 12 tydzhek an unadantse

Meditsinskiy pidis no Fi. S. K. i zhesi

O Rusi Chernom; narydovoy pravnay
Wotvalyur - a gnu juts; zeleinak
Ev mostat sameblayn

Draimny - na Skvot; a Guntmenb

Skvad P. W. M. i. v. n. p. s. r. e. p. r. e. s. e. n. t. a. t. i. o. n. e. r.
vann we krome

Ev zai'ayudax nadnyuz inspektoriu

O. Stern Jurna bygric sa gu
opgureapany

W Rudbat - Guntlei Pyancu "Kavriestroy
warteri - Zaripremi - Pukunskani

za to lans unadman
Mikroajon x Suboru Teremnyh - Siendiera

22
Nadsudung; te, itenuz; i stavis; os prupvalobar
Zadovol (Dunazy), Ukrytkone,

Jamvordni
zashiv (z. tonv)

Wobklov. n. Skatalkiem - nypkperat n kromie skoty.

Pluska vortogapere bue o zaimuzudax

Gonpeli - Rozoluzya

Starevito (Dobredny) Olga Evankovske plavet
kremisone

Rozoluzya. zely podavac dostadnu, jahi
pup nykt. na kaida skoty

Eabotovore (z. yd.) x dogiemu nshetom

Flomvke na kmf. vkr. nednovoi nys kayvua

ogryy obzamskibny tichu-

Humel n. Kadm

Wiemog doprosi' ony' zambaloni' sent-
nyh - (Arzobid.)

Katedrom nepugolaj's' shirokov'

RVO Rosov - ukan zakonye n' mostki shkol'nyh
vashich' p'ryk' n' d'z'ennit' d'at.

Ershovskij - kazat' podat' na p'is'me
d'v'ad'c'at'ny' s'empl'ov'ak'one

Domnizm' i'li
Lobovyn' (n' p'ok'ov'at') ch'op'e' d'v' g'nyh
b'ye' d'z'ennit'
Gurelki' i' Trembovki

Zakonnice' n' Mikhailovne - O. Sannikov
Arshovskij

Orechov' v'inn' n' Udanov'e

Abt' Senat' v'ot'ra' shud's'tvenn' - n' p'ost'ov' d'at.
Memoryat' d'v' Arshovskij' n' d'z'ennit'

Гуманитарии семинарии

Полный курс с 1840

Ланган - Гуманитарии (высшая)

Сезон

Св. Румын -

Два семестра. (1 м. а / 1. в / не входить)
Крепостные не входить

Сем. в. в Румын - Карелин

Жакозаво перепечать убого не входить, и
визит побегать -

Книжки везти в Румын не входить

в Тарнополь

~~в Тарнополь~~

De Censuram litterarum russicis - F. A. B. Russin

Общая часть курсов в Тарнополь -

Таблица по экзаменам в Румын - ек

Дисциплина в Тарнополь

Румын. В Тарнополь, как в Тарнополь, а не

, если не в Тарнополь, то в Тарнополь, а не в Тарнополь.

Математика по русски. (в Тарнополь, Тарнополь, Тарнополь)
откуда в Тарнополь, а не в Тарнополь

В Тарнополь, в Тарнополь, в Тарнополь, в Тарнополь
(в Тарнополь, Тарнополь, Тарнополь)

Учебники, как в Тарнополь, результаты

(в Тарнополь, Тарнополь)

Результаты, как в Тарнополь, в Тарнополь

как в Тарнополь, в Тарнополь

Общая часть, в Тарнополь, в Тарнополь, в Тарнополь

в Тарнополь, в Тарнополь

в Тарнополь, в Тарнополь

в Тарнополь, в Тарнополь, в Тарнополь

в Тарнополь, в Тарнополь

в Тарнополь, в Тарнополь, в Тарнополь

Matura i Edesurypat

Wojaczkowi

Fakty: Kłose & P. Kopyny

Yacynii zymaromb (wchytyniszue 2/)
Glogorob - (dal pysh - (du Rusnisch dazh)
Zmydoranki - Certyfikaty - (wchytyniszue 2/)
Sokol (Bednarski) i Far' ukredni' dousheni
Demonstracya re cmentaru -
Rukopysy temy 1872 - (wchytyniszue 2/)

Zapaga: Mogia P. M. K. sea z cerkwi.

~~Dokumenty z 1875 podziaby od P. M. K.
ktorych nie bylo~~

Borunichi: Kosa gush i dzici berszknyk.

Rani za podstary cytos ogolnei krederenuy
Ne kaida, szawts okolo 180

63-000 a 180-000 dzien

Gdzie szawts - nie miedzi odbywa. kiche budynki
Kontrola nad budowni: przy starostwach niema sz
aby nadzi nad konstytucyjami szawts: byt systematycznym
Nauczytel: nicudnawafikowami.

Inspektornie rezhni wydzawij's obie nauzajem
nauczytel - , nawet i kichy -

Wiele szawts funkcjonuy, tak ze nie ma to, zamknie
Żeby rozkolekaly wladzom ciadz autonomnie
I tey wstawni zaruntu nie wypru -

Nie miedzi my wosh jone, szawty dyl szawty
Kich nauzytel, od kichy wly - wybrwan
nauzytel nadyjni -

W wydzawim gionny punkt ciwkosi
Szawty opies i nadyni w szawty
za nado wstawni

Wskazanie na kraj przekazywany -
 W młodych doznaje rozdarowania na króci -
 Wnie tem. komuniżacja wstąpiła się w tej kraj -
 tymie z solnikiem - Różnorodna strona króci,
 Wymia także, bo jednaki są wiodącym, bo
 woda kontuje. Jaki wpływ a kuron w budowlach
 powstaje się na spracowaniu komuniżacji i widać w niej spracowania.
 Kuron w budowlach - droga bardzo długi - 100 lat
 Aby się tem samym udzielać. Revolucja
 Fokkrenyja odnosi się kuron - zaktademie ogólnie
 Wymiarowanie do myślenia
 Serce z Młotem - nie strona ni młotem
 Wierze wkrupianie także, aby miarowili od wosznich
 zbud. w tym -

Plany szkie: ^{das} komplekse ramy (lewej strony)
 Tenże wstęp z wyjątkami
 w 18. stopniu 03. Tryest 67. Z wieżami na zachód
 09. Podnie z Janbruka do Włoch
 Zamieszanie nowej religii
 Zta fokkrenyja. Kery i Kery je obian w dodatku
 opóźnienie - a potem trafają najbardziej zeps.
 Pierzgoni: wadliwość ludzkiej
 postawy i ulegi ludzkiej biednicy

Wiceprezydent R. W. 7/11 m. 1900

Podanych jest przemówienie
W. Kazy - "Gazeta Szkolna" - "Pracownik"
Okólna z 20/2

Janowi od dyrektora szkoły -

Pracownik co do katechety - sprawa katechety -
Prac. Boh. w systemie - sprawa reformy uct. i Elem.
małe są roboty.

Sprawa przekształcania nauki gospodarstwa.
Każda rada jest przedmiotem omówienia

Hadnicki Sprawa zapłaty, gdyby mniej zajmowano się sprawami
jakimiś, polemiką z instytutem lub ...

Rachunek który ma być wypracowany z R. W. kraj.

Rezolucja: Sprawa podjęta przez katechetów -
pewne uchybienie wobec katechety -
wtedy cały ten system w sprawie katechetów pod obrotami
mam nadzieję ... z uchybieniem ...

Memoriał do Episkopatu - ponieważ się nie udało
zgodzić się z zgodzonym w szkole ludowej

Roz. (na zgodzonym) - w zgodzonym

Religia ma być zarejestrowana -
dla reszty dnia Codziennie najniższy
decyzji od Henryka - nie obrażać zarządu R. W. kraj

Zsranictwem ...

o potrzebie umoralnienia

Szkoła ludowa 1- i 2-klasowa - "wskazywać" -
że są problemy moralne, i przy dromerim udawać się nie należy,
który nie chce zrobić szkoły ludowej

6 + 3. F. D. kraj klas (mała o 2 lata) -
od 6 go roku życia -

Sprawa obywatelska - m. 1900 -
(typ nie dimitry, jak lat 3) w wieku 9 - 12 lat
opinie się wstawić -

Pracownik nie pracujący, a w pracy w Japonii -
Pracownik szkolny - w pracy w Japonii
z postępowaniem w sprawie o do budynków -
grupa Japonii radzącej, jak to

aby inspektorowie mieli ingerować
Lichy - byłby. Sprawa z R. W. kraj. Sprawy w sprawie
do grona biednych rodzin z oddaniem

Moskwa 6-klasowa ostatecznie - z wyjątkiem darszima
Wyprawa fundamentalna - ruszanie kopci
Dziś ostatecznie (rozwiązanie nie ma) jedyną miarą -
Toni, zbrodni -

RW niejedno zelegrowane do O.
 w RW. mgotoworem -
 Ludność wsi i miast w RW. i ubogich gmin.
 Tytuł w Legnie ... i to studium -
 Contra Hadni diem
 Poczta - obywatela gmina i kraj -
 933 gmin w kraju - 89 dni w kraju -
 Wzrosty bezrobotnych w kraju RW. i wsi i miast -
 Wzrosty wsi i miast -
 Nowy wieś - Lepiej niż kraj
 Studium myślowe i naukowe o regionach - Cyt. i wydanie
 Wzrosty naukowy i naukowy i ten gdań i wsi i miast
 Wzrosty - (wzrosty) i wsi i miast i wsi i miast
 Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast

Listopad, 9 wypadki i wsi i miast i wsi i miast -
 Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -
 Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast

Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -
 Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -

Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -
 Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -

Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -
 Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -

Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -
 Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -

Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -
 Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -

Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -
 Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -

Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -
 Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -

Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -
 Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -

Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -
 Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -

Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -
 Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -

Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -
 Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -

Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -
 Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -

Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -
 Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -

Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -
 Wzrosty i wsi i miast i wsi i miast -

Kozłowski, (ad Administracji) - (i Stajkowski -)

Widział obawy o skutki podjęcia -

Przedanie: porozumienie fund. na zaproszenie

Sporna podjęta przez -

Stajkowski - kierownictwo -

z dotychczas -

Jeden z głównych źródeł - i nowe przedsięwzięcie -
programowy radnie

Studia: wprowadzenie planu - i dydaktyczna -
konsulty - więcej inspekcji -

Wieloletni dyktando -

Karosi - nie należy nalegać, żądanie powinno być gładkie -

Rezerwa Administracji - katedra oświaty -

Wszystko zależy od podmioty być przyjęty na kraj -

Podjęcie: rozprawy konkurs na terenie budowy -

Konf. ośw. Stajkowski ile to jest - sam był i Skonieczny

Wszystko zjednoczone - nie podlegało stopniom -

Przed 1862 - w tym odwrz -

Skandynawia - najłatwiej zjednoczyć alfabetem -

Nie należy ograniczać do 3 lat

Rudolf nie ma, niechone szkieletu zimowe -

Tak i w Niemczech - Repetytorium materii na uli.

Podjęcie:

Solanki i gąbki Elementem 4h a 1/2 d

Stajkowski - Taise - Grot -

X Pastor straszenie fakty - Religię jest dobre, ja o mi
uny (Administracji)

Michałowski: X Bohanowski - porównanie Rosji i Królestwa
przygotowanie potaża, w tym Tabor.

Prace w Rosji - Rosji i Polacji

Wzrost od per. russego -

Naule Bohanowski

Janin. wzmianka: przy porównaniu Rosji i Polacji
ad captandam benevolentiam

Bohanowski: Prezydent, miłośnik

Stajkowski -

Skotyszewski -

Stajkowski -

Winnicya ożdobna dojrna. Ros. 13/10 1908.

Dr. Adams o sprawozdaniu R. i. Dr. III. Sily naukowyjskie.

Stosunek J. i. A. - Przynajmniej? Niema nic, co by srodadnyto o ujemnej stronie dzia-
lania ot zeh odich. To strondziny, nalezy ^{demagogicznie} byly frakcyjne robotnie
jest perne tendencya uproszczania M. i. p. na state posady - ^{czyz gornog}
o ile posuniete do myslu k. klas m. i. u. i. w. i. h. i. a. p. l. i. k. e.

Takie co do kierunku robot i. i. k. i. h. b. y. n. e. g. o. u. s. u. m. a. n. e.
10% od miastek - sprzetozne stanowiska -
Szczegolnie do k. u. s. o. d. i. t. a. k. i. e. m. i. e. r. o. d. n. e.

Konferencya odregone; W. e. d. n. o. m. i. e. n. i. e. b. y. t. o. k. o. n. f. e. r. e. n. c. y. j. m. e. t. 7.

Rady s. i. r. o. c. e.

Wielkosc inspektorow k. r. o. s. p. y. z. s. t. r. o. b. o. d. y. s. t. r. o. c. e. i. o. i. l. e. z. a. n. e. s. t. e. n. i. e.
k. i. a. d. n. e. m. y. t. a. l. n. e. w. p. r. a. k. t. y. c. e.
Czyby nie bylo dobre zalesc i. p. m. r. o. p. o. s. t. y. n. a. n. i. e. n. a. g. r. i. d.
Robot inspektorow odr. na posadach nie w. i. s. t. e. m. s. z. e. s. t. y. t. y.
Inspektorow m. i. e. t. e. r. a. t. y. z. p. o. n. i. e. d. z. y. a. t. i. l. i. n. d. s. z. p. e. n. n. e. b. r. a. t. k. i. i. w. d. o.
inteligency (biurokracyjne frakcyjne) - moralny dobro! (m. i. e. z.
s. m. i. y. n. a. w. e. n. i. s. k. a. n. i. i.) N. i. e. k. i. na posady inspektorow, i. o. i. l. e. n. a. t.
Zmieszanie robot i. e. n. i. s. t. i. k. - k. l. e. m. i. a. n. i. s. t. a.

Ciekawki: Zmiana ogromna na dobre (g. o. d. l. i. c. y.) - N. i. k. i. z. r. a. i. l. i. z. a. i. e. o. r. o. b. i.
e. t. e. m. r. a. z. i. e. n. i. e. n. a. d. z. i. e. i. ; n. a. m. e. n. i. o. s. c. - z. H. a. d. y. m. s. t. o. n. o. r. a. c. h. s. u. d. u. o. w. i. b. n. o. d. o.
nieradownosc, d. w. i. m. i. e. n. i. e. n. i. e. m. o. j. n. a.

Nadmi: M. i. i. w. i. k. i. e. r. k. r. o. s. a. t. R. i. d. r. i. e. b. y. t. o. u. s. t. r. e. t. n. e. n. a. s. o. r. o. z. m. i. e. k. r. o. s. y.
C. t. e. p. r. y. n. y. d. o. k. l. a. d. n. i. e. j. w. y. s. p. e. c. y. f. i. a. t. o. r. a. t. z. m. e. t. o. d. y. g. i. m. n.

J. i. i. : a. j. z. g. t. z. k. l. a. s. z. R. k. l. a. s. n. y. d. z. i. e. b. j. e. g. o. p. r. i. m. u. o. d. l. o. n. y. (u. i. e. d. i. N. i. i.)
W. i. e. d. z. y. t. o. k. l. e. s. t. e. f. l. u. k. t. u. a. c. y. e. - k. o. n. i. e. r. o. w. i. e. m. a. s. t. a. d. n. o. n. e.
R. e. w. e. n. d. a. r. u. i. e. b. y. t. o. n. a. k. a. i. d. y. m. u. d. r. e. s. u. b. y. t. y. p. r. o. s. t. k. e. n. n. a. i. s. t. o. t.
k. a. t. a. j. s. y. d. i. i. t. i.

Grund (m. i. e. z.) - a. l. b. o. a. j. R. o. s. t. r. o. d. e. n. a. p. r. a. z. n. i. e. a. l. b. o. b. y. n. i. e. w. y. p. r. a. z. n. i. e.
s. t. r. o. b. o. d. e. z. o. s. t. a. n. o. w. a. u. p. n. i. e. m. m. y. d. z. e. m. y. n. i. e. k. t. o. r. e. a. t. a. m. i. e. z. n. i. e. r. a. s. t. u. g.

Wymagowanie na pom. s. t. r. o. m. i. z. c. o. s. t. o. m. i. t. i.
Inspektorow odr. w. n. i. e. s. t. e. c. h. p. o. t. r. e. b. a. b. r. a. z. i. e. o. l. i. e. t. s. t. e. d. i. t. u. m.

Praca biurokracyjna przed R. i. p. N. i. e. m. e. u. a. s. u. n. a. z. o. n. e. j. s. t. o. t. i.
a. l. b. o. o. g. r. a. n. i. c. y. o. d. u. p. n. i. e. i. u. p. n. i. e. s. t. o. r. a. n. i. e. W. i. e. d. z. y. t. o. k. l. e. s. t. e. f. l. u. k. t. u. a. c. y. e. n. e. u. p. n. i. e.

Alby R. i. p. o. d. r. w. i. e. d. z. y. t. o. k. l. e. s. t. e. f. l. u. k. t. u. a. c. y. e. u. d. o. n. o. w. i. e. R. a. d. u. d. r. e.
C. t. e. d. y. s. p. l. e. t. i. j.

Dzielnice: W. y. p. n. i. k. n. a. u. c. h. i. n. i. e. o. d. p. o. z. i. a. d. e. n. e. k. t. a. d. o. r. n. i. e. - z. p. a. m. o. t. n. e. o. c. i. m. b. p. o. d. p. o. s. t. e. -
c. u. m. b. o. y. s. t. e. p. o. b. a. m. - z. e. m. y. n. i. e. m. a. u. s. o. r. a. m. b. - b. u. r. o. w. i. e. c. e. r. a. z. z. d. o. p. e. m. e. s. t. e.
z. a. z. p. o. m. a. g. o. r. a. , P. i. m. u. - s. t. - N. e. o. g. u. n. i. e. n. a. b. u. t. m. a. z. z. n. e. k. a. d. y. t. s. t. o. l. b. n.
U. n. z. e. f. e. d. u. c. y. z. y. a. z. e. n. i. a. l. u. d. n. o. s. i. i. J. n. o. p. z. u. k. o. r. e. n. i. i. z. j. o. r. a. b. a. l. n. e. s. t. o. z. i. t. a. m. i. i.
Co dobry R. i. p. n. i. e. u. l. i. a. t. i. i. , d. o. z. i. d. z. i. : S. e. r. e. g. a.
R. o. s. t. r. o. d. e. n. a. p. r. o. k. u. b. a. z. z. n. e. m. o. z. n. a. u. b. i. b. i. g. r. o. u. m. - R. o. s. t. r. o. d. e. n. a. p. n. i. e. u. n. y. , d. o. t. i. n. a.
p. o. s. t. o. r. a. c. y. e. s. t. i.

otcağı pykymu cıla um uszu i otcağı pı uszuwınnı i uszuwınnı pıyuanıb-
pıyuanıb (mıusıy) -
dınmıdıkı - (mıusıy pıyuanıb dıa mta ne dıdıtıo dısl. mıusıy) -

Handwritten:

Rozochan (umotowanie dzien od szkoły - za roboty i zabawy -)

dad on grzechu i zasada ²⁷ / dniada / - dad ukryty w kółkach umotow?

bo przeproszenie do ról pryncy
mądrość ciekawość / Bubu -

Dad. za Insp. z Uli i ukryty - bo era -

prezentacji. Men. za refreny na konf.

prezentacji - ale w maju -

Cena i go bopony ukrytych ca up. uobole pazyto - ci zytos naci!

prezentacji modziatni na Mary.

Widowiska: Stosunek Jleż do Jleż. Zmiany i umi omje zdanie wypowiedzi
czy umia to za objar dodatni. M. centra.

Historia wizyty u Jleż, Han. red. a prync. - a eksterminacja
Uli i ker / drach / - Venia matry - kursy dla wih

Admiral

Otwarcie napisy i miedzioty meszce - Mary i miedzioty w Han.

Konferencye ukrytych - Jleż i miedzioty / miedzioty

tematycznie ukryty miedzioty

co Jleż i miedzioty nie na / miedzioty ale na / miedzioty

Co do inspektoratu. Zmiany i miedzioty / miedzioty

z miedzioty Jleż. Ale ukryty / miedzioty - miedzioty i miedzioty

Centralizacja - BSV. miedzioty / miedzioty - miedzioty do / miedzioty

Jan ukryty - miedzioty / miedzioty / miedzioty / miedzioty

miedzioty / miedzioty / miedzioty / miedzioty

Prezentacje / miedzioty / miedzioty

Narzuć i ukryty / miedzioty

Makuch, Narzuć do miedzioty. Ciele miedzioty / miedzioty

Jleż miedzioty: potrzeba miedzioty / miedzioty

Ute miedzioty. Jleż. miedzioty / miedzioty / miedzioty

(miedzioty / miedzioty / miedzioty -)

Wierścina miedzioty. g. BSV. miedzioty / miedzioty

Prezentacje, które miedzioty / miedzioty / miedzioty

konferencye / miedzioty / miedzioty / miedzioty

z miedzioty / miedzioty / miedzioty

Jleż miedzioty / miedzioty / miedzioty

Prezentacje 1. z miedzioty, 2. z miedzioty / miedzioty

aby w miedzioty. miedzioty / miedzioty

Wizyta - prezentacja - miedzioty / miedzioty / miedzioty

Mewa miedzioty, a miedzioty / miedzioty / miedzioty

Wizyta (Tumachian). (miedzioty / miedzioty)

Konferencye miedzioty: BSV. miedzioty / miedzioty

Jleż miedzioty / miedzioty / miedzioty

Ragu ukryty, miedzioty / miedzioty / miedzioty

Co do miedzioty / miedzioty / miedzioty

(miedzioty)

Mewa miedzioty / miedzioty / miedzioty

szkolnictwa / miedzioty / miedzioty / miedzioty

miedzioty / miedzioty / miedzioty / miedzioty

uczycielskiego.

Mielnicy.

ZAJĘCIA												UWAGA	
prowadzi klasę	uczy przedmiotów naukowych										liczba godzin tygodniowo		
	we własnej klasie					w innych klasach							
Stopień	Rok nauki	Odbiór	Obowiązek		Kl. - p. i		Kl. - p. i		Kl. - p. i		Razem		
			chł.	dziew.	Chłop.	Dziew.	Chłop.	Dziew.	Chłop.	Dziew.			
I.	1	A. chłop.			12	-	30	-	14	-	56	-	
	1	B. dziewcz.			-	11	-	10	-	15	-	36	92
II.	2				8	6	23	4	8	8	39	18	57
III.	3	A.	200	150	5	5	11	4	4	8	20	17	96
	4	B.			10	3	23	5	4	14	37	22	
IV.	5	%			2	1	12	4	1	9	15	14	65
	6	%			4	6	9	3	-	14	13	23	
Razem			200	150	41	32	108	30	31	68	180	130	310
Klasa dopełniająca					73		138		99		370		310
Klasa dopełniająca	1.				2	2	1	4	3	6	6	12	18
	2.		20	31	3	2	6	2	-	5	9	9	18
	3.				1	1	4	3	%	6	5	10	15
Razem			20	31	6	5	11	9	3	17	20	31	51
					11		20		20		51		

L. p.	Imię i nazwisko nauczyciela, wiek i stosunki rodzinne	Charakter służbowy	Studia odbyte i kwalifikacja	Służba dotychczasowa		ZAJĘCIA			UWAGA	
				prowizoryczna	stała	prowadzi klasę	uczy przedmiotów naukowych			liczba godzin tygodniowo
							we własnej klasie	w innych klasach		
1	Władysław Mossorny lat 37, żonaty, ojciec 1 dziecka.	stały nauczyciel kierujący	2 kl. gimnazjalna, Egzamin dojrzałości Patent kwalifikacyjny dla szkół ludowych	odr 1887	odr 1895	IV	tygodniowo godzin 27	tygodniowo godzin 3	30	Lata służby wiersaluc do emerytury odr 1892
2	Eugenia Pradkowska stanu wolnego, ur. dnia 11 kwietnia 1879 r.	dyrektorka nauczycielka	8 klas rogiarskich Egzamin dojrzałości Patent kwalifikacyjny dla szk. lud.	odr 1900	—	I 2 klas III 3 r. n.	tygodniowo godzin 33	—	33	
3	Jadwiga Łajackowska stanu wolnego 1874.	dykt.	klasa wydziałowa Seminarium 4 lata Egzamin dojrzałości	odr 1903	—	III 4 r. n. Dopeln. Dziwoce	tygodniowo godzin 29	tygodniowo godz: 1.	30	
4	Artur Franciszek z im. Galicki stanu wolnego ur. 29. I. 1886 r.	dyrektorka nauczyciel	6 kl. wydziałowa, Seminarium Egzamin dojrzałości	odr 2 1/3 1905	—	I 2 klas II 1 Dopeln. chłop	tygodniowo godzin 31	tygodniowo godz: 2	33	

Komitet organizacyjny. Poradzenie z d. 10/10/1908

Robnicze kursa adytm. Wasung - (brnie potrafi zamienić) -

Mr. Demb, mówi o kursach dla Kłi w Dublinach.

Resolucja -
(amfermy)

Dudyskiering, Kurs w Balcach, (10 morgów)

aby czy z Kłi, czy z wypracowań w większe obszary.

- odrodzenie lepszych gospodarków -

Przygotowanie Kłi. („Kursi Marcin Marcin“)

Wskazanie do resolucji: - aby nie było fałszywych goferaryj
do Konferencji, ale + Twa. Karczkowski

Wasung, (kursy sadownicze idę lepiej) Sanowisko ogólnie.

Prace w trud, sprawy w wielu wstawi...

Wnie ponosi sama ludność (długo od 12 - 15 lat)

Wniejmuje rob. dla ogóln. nauczycielstwa.

(Certyfikaty Blanche w Kłi)

Plan robót nie było niestety fałszywych -

(Pracownicy, Lubomirski -

Konferencja z r. 1902 - Ruchem w zdan

brak i innych -

Rayson Pedagog, myślał o tem, że ma to umieć aby

coś nauczyć, a dop. wina, jęz. brack -

Wnie trawni, redal, aby się udawały

(Chromos

Resolucja: Sejm wybra Ruch, by zwrócić uwagę na Kłi)

Konferencja

Resolucja Kongresu w sprawie szkół, ad IX.

Referat S. J. Beniniego w sprawie seminarjów -

Linca, Sem. i inne dane; opinie kard. Sem. nam, jakie seminarja

uczniom nauka dla ogóln. wypracowań. Wzrost

21. Sem. pracy, objaw bar. dobry - (nie umiemy mieć br

nie, rozdawania) wraże przesłanie (Kłi)

nieustannie była rozmawiana ten tem.

Wzrost i inny - w tem miejscu sprawa Kłi -

nie jest to szansa

Wzrosty w innych wypracowaniach Kłi - wzrost, dowi a oni nie mają

zadanie ich w Sem. i ich wypracowań Kłi. (Alb'gros)

Wzrostanie nauki w Kłi do 27 roku.

Pole i ogrady - sekoty do chowu
w stajni -

umowa - 40 - (60 parowozow)

Uwagi projektowe -

Felksowicz rocznie odwiedza miasto I i II

Klasyfikacja i tem. in. w wydziale

filiala w miejscowości miejscowości

rozprawy - umowa - a rozprawy

dotyczy to do wydziału - co najmniej fundacja rekonstrukcji
rozprawy - umowa - a rozprawy

nie chodzi o to, aby to ograniczyć się na prawo
dotyczy - w ramach umowa ma zostać wykonywać
wyby nie można umowa i wydział. sam. rozprawy
to i wydział fundacja, edycja / audyt / a to wydział

Wydział - co najmniej wydział fundacji

Michał Brzoza! Co do wydziału sam. rozprawy to z Ref. (h. se ma)

dotyczy znawca fachowca - wydział - podany termin.

(inwentaryzacja, fundacja sam. rozprawy, z klasami sam.)

Wydział sam. rozprawy - rozprawy projektowe - wydział
co do wydziału - nie ma nie odpowiedź -

Wydział to - re. od wydziału - praktyczny I III

Dotyczy sam. rozprawy, aby Ref. wydział, aby II IV

Sam. rozprawy na to - inwentaryzacja - fundacja prof.

Rozprawy: aby rozprawy i wydział -

Klasyfikacja

Sam. rozprawy?

Wasung inwentaryzacja fundacji -

nowe inwentaryzacja fundacji -

do inwentaryzacji fundacji co do wydziału praktyczny -

Dotyczy profesorów inwentaryzacji - bardzo stary -

dotyczy inwentaryzacji nie ma - nie idzie do sam.

inwentaryzacja - inwentaryzacja inwentaryzacji

Wskazanie na EC i politykę wkr. w życie -
nie ma wątpliwości -

Interaktywny w tym - duch niedobry w kierunku -

Władimir Szostakowicz

Markus - albo Władimir
albo 2) wstąpienie -

Władimir ustrony niema, krytyka -
Władimir ma być tyko raport - może może -
ma to przedmiotem w nast. -

zamiast zamyślenia i krytyki -
do następnego i krytyki w Związku - niema wątpliwości
profesora - (zobaczmy ich w tym momencie)

Uproszczenie wchodzący Jędrzej w do Związku (Podkupa)
W tym przypadku z tenisa. W tym czasie, w tym czasie -
(nie ma, nie ma, nie ma)

medycynie i taktyce clement polski
mowa - nie ma, nie ma, nie ma

Jędrzej był do tem. Jędrzej - 1. i 2. Przemysła nie
sokolowicki interpretacja me -
(zobaczmy ich w tym momencie) i p. Niemcewicz

Michałowski odpowiada Markusowi -

Do RFA Dobre uniwersum! przenieść się uniwersum
aby ustnie do niego bud.

Centra intell. Jędrzej nie ma, aby o tym nie
zaproszenie

kom. och. dejm. - Pos. 14/10 1908.

Zokwizenie państwianie korep. Rostk-
Markusza wstąpił do cyfryzacji mi-
ejnych i budynsów podrobnych.

Andriat referat. Wn. fenyka magnefika-
kurowe: skane szkolni - chers-
adam: Hated Parkraj, Bandronski.
Redyze Dorczytan, Ksi co do zuzim ustaru-
dantowa szkolni.
Znieszanie wykazyjnych kurow dla Wleki nowik, Pami

Adam, IV. Pan nauki.

St. 65 - ogólnowemu - aby przy tym dziele
kijō seraj i poddał pod dyskusję kretys-
efektu - ze ef. wogite Daby, ze nie dosi-
w stonunus do ofiar - i migryny -
Zastresowanie w wozelniej kretysa pod-
notowa pod roznem tymi kretami rolemie -
Unarodowieniej krety - ktowaby odpu -
niadenta jefi potrzebom -
Jedki do niedowmaganie systemu cety odpu-
nitwa, ze ktoway kret. nie miało kretom -
mejedna mogły byt uszgniete stroklemis
nasukre ma wplyw -

Rozmowa z wytrawnym Wlennis-
spekt Dabory, mi byt dawniej -
do kret mych, idealnie mych i mi-
Dabory przy
Trestya jefka memieudret

Plan naukowy - strategiczny - przewidzi
do zrealizowania wzrostu nauki, i innych
wymagani

O systemach - 1902 rozprawy i konferencje krajowe

Wzrost nauki jest nieodzowny

Wzrost nauki jest nieodzowny - konieczne jest
+ z kazdym dniem wzrosn

szkoly i nauki - dawno 4 letnie wzrosn
wzrosnien, wzrosn (1895!) na 3 lata
4ta, 5ta i 6ta klasa -

Plan nie tylko jest organizacjami
gospodarki na klasie II, dalsze nauki, dalsze wzrosn -
wzrost do mozliwych granic

Plan - tam gdzie jest typowa produkcja, wzrosn
wzrosn, wzrosn

W kazdej szkole inne plany (Chropowicza)

jak ma cel wzrosn

Te na Polce - absurdalnosc wzrosn -
wzrosn

Wzrost nauki jest nieodzowny

te wzrosnien wzrosn wzrosn (jak wzrosnien)

Wzrosn wzrosn i wzrosn wzrosn

Wzrosn

Wzrosn, wzrosn, wzrosn

wzrosn wzrosn - jak wzrosn wzrosn

Wzrosn wzrosn wzrosn wzrosn

jak wzrosn wzrosn (wzrosn -) 2 wzrosn wzrosn

Revolucija: ogrom polemičnega razprave
Ruthe, tebe predelate razpisov
in govori, iduče, uspešne, Dejavne
dlog

vzpostavljamo Reguli, edinstven me ogledni
vzpostavljamo: meinstvate in poveren,
insojnost ne odse obmenje in sli

Wassung: Klub postov in domov

kompozicija razpisov - pomembni deli in
delovna pomena 70 ljudi bez poročanja,
bez serije in razpisov in razpisov
matu, delovni pomen, matu razpisov in
am in delovna am in razpisov in razpisov
delovni razpisov in razpisov

Težava razpisov in razpisov, in razpisov,
in razpisov in razpisov, in razpisov,
in razpisov in razpisov, in razpisov.

in razpisov in razpisov in razpisov in razpisov
in razpisov in razpisov in razpisov in razpisov

Insojnost in insojnost - z delovni in
insojnost insojnost insojnost insojnost
insojnost insojnost insojnost insojnost
insojnost insojnost insojnost insojnost

Halber / Randovnik

Podatki na pomnoženju de tni čovek Nli; jedw Nleu

[Faint, illegible handwriting in a cursive script, likely a ledger or account book. The text is mostly obscured by fading and bleed-through from the reverse side.]

[Continuation of faint, illegible handwriting in a cursive script, similar to the top section.]

Komisja szkolna Sejmu - posiedzenie z dnia 6. października 1908.

Referat Stan. Henni. Nadanego o przeniesieniu pewnych wydziałów do wyższej kategorii ~~klas~~ nauczyielskich

Adam - Referat o stanie szkół ludowych.
Wracenie bar. dodatnie - ^{przekaz} dowiecie do rozstrzygnięcia szkół.

- obcy czy nie możliwe, aby istnieje? 1907/8! (na termin jesienny).

1. nie o stanie wydziałów, lecz o sposobie szkolenia: i oszczędz!

Pomyłki w cyfrach - opóźnienie, użycie oszczędności.

Inspektorom szkolnym krajowym, aby obserwacje podawali

Jermiin (Halban). Interogujemy z budżetem - czy komisja mogła otrzymać dalszy ciąg opracowania -

Badani - rozdzielenie statystyki od numerowania ^V centra
Wstępny raport

Adamy
Statystyka szkół:

Szkoły wydziałowe - 3 - 5 - klasowe (męskie i żeńskie)
1. szkoły wydziałowe męskie - czy 4-klasowa męska!

Rozumieszanie szkół: pytanie, aby pod względem nauki -

rozumieszaniem było zarządzenie -

dotyczyło również szkół robotniczych w stosunku do zakł.
dziennia podaje się nie arch. Jakiś, str. IV. V.
1. dla porównania z innymi rodzajami: (według
porównań).

Ocenienie liczenia, m. zwrot, jednolite.
Kategorie (nieścisłe nadzwyczajnym i idiosyncrasy!)
nie ma to uszanowania

Flora gimnazjów: 11% maleje.
iżycie, żeby się mogło intensywniej zmuszać
konstytucji - (białski - małe szkoły) -
głównie w budowlach - kontrola materiałów budowlanych
i: zemb...
mucha i samej roboty -
gimnazjalistów (17 porównań w budowlach 7. 5 - W. 12)

Zembowski - o gimnazjach białoszkolnych - i porówna na budowlach szkół.

Wasung: Nauka - szkoły 1-kl. przedwzrostkiem
zobowiązanie - (wypadek, szkoły) która klasa ty -
Hennigowany i nadobrotowym
organizacja 2-klasowy ardymano. Praca dla
nauki 1: nie otrzymuje dow. 29 klas. i
aby zadowolony ucz. na wyższe w 2 klasach!

Wasung: Buchsbaa skit. wstawa c r. 1894. Markuwa kopirwa
Wronkyje Parbr. co do 120%

Markuch: kinyko unia wpu-kawobuxek-nyumax.
Tis ke mawid unia bucumx -
wtopere ekprowbarux unia z argumem podsekum -
Paga unia wpu ke bypawizae ke j: pich Rusini wybaty mawax cyfos
potaebare na ukrowlesowax skotS -
koldbit ekp. Alery na jaleij skotane -

Archytwora: Tami art. 3.

Wara - w poniewe Bronow 1/5 kauso mycki mag,
Paga wpu magkane mawa riewo go robowia,
Zaprowadowno jako nadobowiznowa.

To gwa Pymio stawase.

P. bezymny laumuxi zpu maguiz awi wpu w gupumax podsek.

Wekuxel: miewodnowe kinyko
kinyko wpu mag pnyumekux
muywotki do stumaza.

Stawania Rusini o mieweklawowax skotS,
ekawaxi na ogrowadacibw.

Ostrynta 250 - 1 skt.

Wda ktora awi stawa nie unie po rusku.
Sity nadstaware ...

Dudypienie: Piacyki wawkotomys - ostrynta 250 z pol. 1/2

Sadrowkaal Nadm. kacheta medrowotnica - umbrakel
termin na wsi amuletri byi wawkoten.

Cherim Darrkard w kotomys

Ostrynta. Mawekow Onufy (na Michale Namowidym)

Namowidym wbat 20. do Janow 6.000 908

M. Onufy - 9.049

Wasa nadstaware mawekow

by - ostrynta Henryk 49.731 907 +

ostrynta 6150
Mawekow kowid 6.828 - 40.288 908

Mawekow kowid. Rykadowo 40.292 908

St. Annen chownostwa klasz
relokacja

↓ Katedra św. Anny od 1/2 1902 pomies - 1905 ^{między}
8197902

St. Annen z faldy i lokacji (dla mnie robimy)

oryginał od, 1/9 1900 R. 21. 802 900

Posiedzenie Komisji Szkolnej Lwowa z dnia 7/8 1908.

Demko, odpowiada na uwagi Adama - Wasung - Makucha - Dudykiewicz -

Przemyski Chaim Bernbaum -

Adam - referat, II. działy. Uzasadnienie do szkoły -

Wytek na nauki dopietn. - Porzucenie, że w dop. zanadu daje korzyści -

Pruba dziesi - Komisja na str. 35 - nie uspoinyduje

Cyfra dziesi w gminach pozbanzonych szkól - ktore nie pobieraja nauki dziesiowej - My metrykami nie mamy -

Ktore nie uspokojily nauki codziennie - nie uspoinyduje na na -
nie dopietnosc - (kursu analizektywa) Projekt odnowienia
1/3 nie pobieraly nauki

Cyfra je dostadnie byj nie moga; dajz obrac przykladowy.

Obecnie umiowanie nauki dopietn. dziesiowej (Konf. Kraj.)
- mowa jest o obowiazku - 1K a uleci uleci

Brak szkól dla dziesi wstannych - niedowolnych - 1K
1K

Wskazanie na
Kowalski
Jankowski - Krakow

1. Projekt ustawy / Gostelie -

Prezentacja i klasa

z jakich powodow nieposytanie dziesi
i jakie powody rozwiazaja na klas - } danosc
} dziesiowej

1. Woodman!

Najbardziej wytamuje si ludnosci ~~z~~ ~~z~~ ~~z~~
w miastach i toznie - brak metryk -
Cyfra gmin mieszki wstannych

Wskazanie na Powody odlacep mto. na nauki dop. mntej, na.

ie mata uszyt - Many d. i zabros -
w miastach i toznie, mieszki, przemiosy nie odbywa - to mto -
mieszka na nauki przemyslowe dopietn

Projekt mto - do szkól real - miasta nie sa dziesi -
wymagania, bylyby mianowicie z ranytke szkól mieszki

Badem ^{kapie} (Lentolna kom. stat, -

certifikat między cyframi -

ważna jest fund. mi. te czołki ple. te 6 lat chodzą

zaczyna się w 1000 - na 1000 a 6000

Imperializm nieustannie

buraku: do roku 1914 - IV stopnia

Młotow nieg. dba o to, aby na 1000 zapisano

a młotow dba, aby zdobywać

Handlowcy

Starypapa (nie) myśli: chłop 5-000 zł / 2.000

(właż unum) dżim > dżim

Co jest porodem ogrom. mi. do 1000 typ

Amalfabetyczny b. nie młotow

w. młotow ~~nie~~ na n. młotow < młotow w młotow, gdzie i młotow różnie młotow, a młotow

Światy rozrodek

Młotow w chłop w. młotow różnie młotow (młotow)

Przyms w młotow ^{nie} młotow & w Krakowie młotow

duże młotow - handlowcy - młotow

Halban (nie) młotow młotow

czy młotow młotow? Czy młotow?

czy nie młotow młotow na młotow młotow młotow? (to się dzieje!)

Przyms w młotow młotow młotow młotow

Przyms młotow - (na granicy młotow młotow i młotow)

młotow, (czy młotow młotow młotow w młotow młotow) (Młotow System)

25.

Marszałek Sam...
i ugo...
2 + 3...
dram...
Z...
z...
(Hollandya!)

W...
w...
w...
w...

pr... z...

Na...
(...)

fo...

Jeaynax (Badeni - Halban) -
by...

ner...

nie...

nie...

1...
1...

19...
19...

Wasing, odpow...

op...
aby...

ni dop. pod warunkami niedopuszczalnymi (przebiegiem, bo w myślości
wzrostu i rozwoju, a nie dojrzałości. Kuracja
M, dber na; wstawia, nauka
organizacji celów, i nie idący z upr

Ciechan skrócił lata nauki? / Ciągłość?
wskazywane oszczędności - a nie przez roboty
nauki, uśredniania, uśrednienia
wskazywane. To uśrednianie
X belnare 000

Cieniski badanie i nauki (nieby nauki)
główny uśrednia, w I roku - porównanie
spoko - jak organizacja? Kogo uśrednia?
rezultat dodatni uśrednia, dypnie
Zmniejszenie z 100 do 12
Epublikacja nie przeszkadamy

Laskowski uśrednianie pryncypów
aby być uśrednia, uśrednia uśrednia

1. oddanie słót ludzinyeli
w ręce Adriet

za stanowiska pedagogicznego

" dydaktycznego

" administracyjnego

2. Konferencji Bogosol

3. Stan nauki i
podroczniki

4. seminaria upowszechnienie

5. nauka religii

27.
Prawa ruskie

Wontrola chci w powinsyon miastach

wtedy Rodzice beda waleli jez wstawac na powinsyon

co do miastecz - kursy - kontrola co do uszyfami. do teatru

kursy:

w Brziszowach

w Tarnopolu

Wie tworzy gimnazyon b obsada suplem

jednrazowe nauki -

gospodarstwa klasa -

We Lwowie, dnia 28. października 1905.

Sprawozdanie

Komisji szkolnej o stanie szkół ludowych i seminariów nauczycielskich
w r. 1903/4, na podstawie sprawozdania Rady szkolnej krajowej.

Wysoki Sejmie!

Powołane do kontroli administracji ciało ustawodawcze dbać musi przede wszystkim, aby wypowiedziana przez niego krytyka i życzenia znalazły pełne uwzględnienie u władz, do których były skierowane, aby każde następne sprawozdanie dawało dowody, że zapatrywania, które większość uznała za swoje, nie bez skutku były podnoszone. Komisya szkolna szukała przeto w sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej za rok 1903/4 w pierwszej linii wpływu, jaki na zarząd naszej administracji szkolnej wywołały w zeszłorocznym sprawozdaniu wypowiedziane uwagi i dezyderaty. Stwierdzić należy, że przeważająca ich część nie minęła bez śladu, że Rada szkolna krajowa w ostatnim sprawozdaniu przeważnej części życzeń uczyniła zadość.

Pisząc o wzroście ilości szkół, podnosiło zeszłoroczne sprawozdanie (za rok 1902/3), że „dane, któremi Rada szkolna krajowa tłumaczy, dlaczego jeszcze w 981 gminach nie założono szkół, nie pozwalają ani stwierdzić, że administracya szkolna postępuje w tym kierunku z programem konsekwentnie przeprowadzonym, ani też podnieść zarzutu, jakoby zakładanie nowych szkół zależnem było wyłącznie i jedynie od czynników i przyczyn lokalnych, których nie starano się usunąć“. Od wyjaśnienia tych przyczyn spodziewała się Komisya szkolna ewentualnego „odparcia zarzutów, skierowanych przeciwko skuteczności wyteżonej i z takim nakładem kontynuowanej pracy kraju nad szerzeniem oświaty“.

Obecne sprawozdanie Rady szkolnej krajowej odpowiedziało na to wezwanie obszernym wywodem, pozwalającym na wyrobienie sądu o przyczynach, dla których tak znaczna jeszcze liczba gmin nie posiada szkół, i o środkach, których należy użyć dla poprawy obecnych stosunków.

Przedewszystkiem stwierdzić należy, że w roku 1903/4 liczba gmin, nie posiadających szkół, zmniejszyła się o 48, że przeto na 6.240 gmin w kraju obecnie już tylko 933 gmin nie posiada bądź własnej szkoły, bądź nie należy związku szkolnego z gminami sąsiednimi. Stosownie do natury przyczyn, dla których gminy te nie posiadają szkół, podzielić je można na kilka kategorii. Do pierwszej należy 118 gmin, co do których Rady szkolne okręgowe wdrożyły już rokowania ze stronami interesowanymi o zorganizowanie szkoły, co do których przeto należy wyciekiwać rezultatów tych rokowań. Drugą kategorię stanowi 196 takich gmin, które mało licząc mieszkańców, nie posiadają nawet 40 dzieci we wieku szkolnym, a których odległość od gmin sąsiednich jest tak wielką, że do wspólnego z niemi związku szkolnego wcielić się nie dadzą. Co do tego rodzaju gmin, to niedaleka zapewne przyszłość, przynosząc ze sobą wzrost ludności, uczyni w nich kwestyę założenia szkoły aktualną. Obecnie przeto wejrzenia dokładnego w stosunki i obmyślenia środków zaradczych wymaga pozostała reszta gmin, w ilości 619. Przyczyny, dla których w tych 619 gminach nie powstały dotychczas szkoły, są czworakiego rodzaju: w 37 gminach jest tą przyczyną niechęć ludności, w 20 gminach możność korzystania z innych szkół, w 58 gminach przeszkody komunikacyjne w obrębie gminy, wreszcie w 494 gminach ich ubóstwo. W pierwszej z tych grup administracya szkolna

znajduje się wobec błędnego koła. Niechęć ludności jest wyływem jej ciemnoty, na którą najskuteczniejszego lekarstwa: szkoły, użyć właśnie nie można. Jedynie wpływ duchowieństwa i władz politycznych może wywołać tutaj pożądaną zmianę. W 30 gminach, korzystających z innych szkół, założenie własnej szkoły nie jest nagłą potrzebą, zapytać tylko można, dlaczego gminy te, o ile nie korzystają ze szkół prywatnych, nie zostały wcielone do związku szkolnego z innymi gminami? Co do 58 gmin, w których szkoły nie powstały dotychczas z powodu przeszkód komunikacyjnych w obrębie gminy, to wskazanie środków zaradczych usuwa się z pod oceny Komisji szkolnej. Pozostaje przeto, jako teren, do którego odnosi się winna sanacja, 494 gmin, gdzie przyczyną niezakończenia szkoły jest ubóstwo ludności.

Zgodzić się należy z radą szkolną krajową, że „raźniejszego postępu co do budowy szkół w gminach ubogich spodziewać by się można dopiero wówczas, gdyby Sejm krajowy na ten cel znaczniejsze, niż dotąd, przeznaczył fundusze“. Z przeznaczonych na r. 1904 czterechkroćstotysięcy koron połowa tylko stosownie do uchwały Sejmu z d. 10. lipca r. 1902 mogła być przeznaczoną na gminy wiejskie, wskutek czego też akcja postępować musiała bardzo wolno. Stosunki, które się wytwarzają wskutek tego, są jeszcze bardziej przykre w tych gminach, w których złożoną już została na cele budowy szkoły kwota, równająca się 120% całej należności podatków i w których przystąpienie do budowy zależnem jest tylko od tego, aby nadwyżka wydatków pokryta została z funduszu krajowego.

Jeżeli z kwestyą, budynków szkolnych w gminach, w których powstanie szkoły jest zależnem od postawienia budynku szkolnego, złączymy kwestyą wzniesienia budynków szkolnych w tych gminach, w których już jest szkoła, ale znajduje się w domach zgoła do tego celu nieodpowiednich i zdrowiu w wysokim stopniu szkodzących, bo jako jedno z najważniejszych zadań administracji szkolnej w obecnej chwili przedstawić się musi szeroko pojęta akcja w kierunku stawiania budynków. Skutecznie przeprowadzona rozwiąże ona dwa punkty, pierwszorzędnej wagi dla szkolnictwa. Z jednej strony będzie spełnieniem zasady, że każda gmina ma mieć szkołę, z drugiej strony zaś polepszy byt materialny nauczycieli przez dostarczenie im odpowiedniego mieszkania.

Myśl poruszona przez Radę szkolną krajową, aby najpilniejsze potrzeby w tym kierunku zaspokoić odrazu, a roczną dotacją, wynoszącą n. p. w ubiegłym roku 400.000 K, obrócić na amortyzację i odsetki od potrzebnego na to kapitału, wydaje się Komisji szkolnej trafną. Akcją tę możnaby jeszcze nawet rozszerzyć, gdyby się ją związało i uczyniło częścią kwestyi polepszenia plac nauczycieli. Wówczas wyższa, niż dotychczas, kwota mogłaby być wstawioną do budżetu na budynki szkolne, wskutek czego też możnaby było odrazu w wydatniejszy sposób przyspieszyć zakładanie nowych szkół względnie stawianie budynków w tych gminach, w których szkoła już jest, ale mieści się w domach, nieodpowiadających celowi.

Drugą kwestyą, którą Komisya szkolna podnosiła z naciskiem w poprzednich sprawozdaniach, była kwestya przymusu szkolnego. Ostatnie sprawozdanie Komisji szkolnej wyraziło nadzieję, że Rada szkolna krajowa poda statystykę kar i że zmniejszy się znacznie ilość niewykonanych orzeczeń, skazujących na karę. W obecnym sprawozdaniu podaje Rada szkolna krajowa starannie opracowany memoriał do oceny frekwencji dzieci do szkół. W szczególności w sprawie wykonywania przymusu szkolnego stwierdzić już można znaczniejszy postęp, wykonano bowiem orzeczeń skazujących na karę pieniężną o 5.628 więcej, niż w roku poprzednim, orzeczeń zaś skazujących na karę aresztu więcej o 1.552. Cyfry te wykazują postęp względny, wydano bowiem orzeczeń obydwóch rodzajów więcej (o 1.254 i 1.695). Postęp bezwzględny, jeżeli oceniać będziemy ten wzrost stosunkowo, okaże się mniejszym, ale przecież istnieje. Niewykonanie reszty kar tłómaczy sprawozdanie ubóstwem ludności. Komisya szkolna wyraża nadzieję, że wszystkie kompetentne władze nie zmniejszą swej energii w wykonaniu ustawy o przymusie szkolnym, ale ją spotęgują. W jakim zaś kierunku pójsz powinno przedewszystkiem energiczniejsze wykonywanie przymusu, wskazują następujące uwagi.

Ze statystyki, dającej obraz frekwencji uczniów, uderzającą jest jedna liczba: przeciętnie do jednej klasy, wyraźnie „klasy“, w gminach wiejskich uczęszczało po 89 dzieci. Liczba ta sama jedna, bez związku z innymi okolicznościami, tłómaczyłaby, dlaczego wydajność nauki nie może być taka, jaką mogłaby być wobec jakości innych czynników, które na nią wogóle wpływają. Zrozumiemy jednak lepiej

przyczyny słabej stosunkowo wydajności nauki, analizując liczby, odnoszące się do frekwencji uczniów wedle lat nauki i do klasyfikacji uczniów. Na ogólną liczbę uczniów, uczęszczających w szkołach wiejskich i małomiejskich na wszystkie cztery stopnie razem, wynosi 634.344, z tego zaś na pierwszy stopień 216.436 uczniów, czyli prawie jedną trzecią część wszystkich uczniów. Na nauce jednorocznej kończy się wogóle nauka w dziesiątkach tysięcy wypadkach, nawet bowiem wówczas, gdybyśmy co do uczniów, uczęszczających na pierwszy stopień, odjęli od liczby 216.436 naturalny wzrost uczniów, to jeszcze różnica między liczbą uczniów pierwszego stopnia a liczbą uczniów drugiego stopnia, wynoszącą 141.435, jest bardzo znaczną. To samo zjawisko powtarza się z pewnemi wahaniami co do trzeciego i czwartego stopnia, a spostrzeżenie, że przymus szkolny przedewszystkiem do wyższych stopni nauki stosować należy, znajduje swoje uzasadnienie także i we wynikach klasyfikacji. Na drugim i trzecim stopniu nauki $\frac{1}{7}$ część uczęszczających otrzymała postęp niedostateczny, oprócz tego $\frac{1}{10}$ nie była klasyfikowana, na czwartym zaś stopniu $\frac{1}{9}$ nie była klasyfikowana, a oprócz tego $\frac{1}{9}$ część otrzymała postęp niedostateczny. Oczywiście stąd wniosek, że słaba wydajność nauki jest wynikiem krótkiego czasu, przez który dzieci pobierają naukę, że przeto surowość przymusu szkolnego zwrócić należy przedewszystkiem do dzieci starszych.

Z uznaniem podnosi Komisya szkolna usiłowania Rady szkolnej krajowej, dążące do zorganizowania kursów dopełniających rolniczych i wykształcenia nauczycieli w tym kierunku. W doniosłej tej sprawie podaje Komisya szkolna Radzie szkolnej krajowej następujące zasady do rozpatrzenia i uwzględnienia w dalszej jej działalności na tem polu.

Nauka na dopełniającym kursie rolniczym osiągnie cel, w ustawie wskazany, jeśli będzie — o ile chodzi o nauczanie gospodarstwa wiejskiego — praktyczną a tylko w części teoretyczną. Dopełniający kurs rolniczy przy szkole ludowej, przeznaczony jest dla miejscowości, w której go założono. — Jeśli z niego korzystają będą uczniowie z gmin innych, to w każdym razie tylko z najbliższych położonych. Mając służyć włościństwu miejscowemu, odda kurs dobre usługi, jeżeli w sposób przystępny a skuteczny nauczać będzie tych produkcji, które w tej właśnie miejscowości oddać mogą największe korzyści. Nauczanie to nie będzie uwzględniać warunków, których w danej miejscowości niema. Nauczanie nie może wychodzić od teoretycznych wiadomości i z nich wysnuwać prawidła postępowania w praktyce, lecz przeciwnie ono musi wychodzić ze szczegółowych i konkretnych dla danej miejscowości aktualnych zadań produkcji. Aby mózdz tak nauczać potrzebuje dopełniający kurs rolniczy gospodarstwa w rozmiarach, odpowiadających gospodarstwu małorolnych włościan, a więc średnio obejmować 4—5 morgów ziemi. Gospodarstwo to musi kierownik kursu prowadzić tak, by włościanie miejscowi i okoliczni uznali je jako dobre gospodarstwo włościńskie, praktyczne, przynoszące korzyść, przynajmniej tak wielką, jak dobrze prowadzone gospodarstwo włościńskie w tejsze wsi. — Zarazem powinni włościanie miejscowi mózdz się w niem pouczyć o rozmaitych szczegółach, wchodzących w zakres gospodarstwa.

Jeżeli się z tych premis wyjdzie, to funkcyje kierowników kursów dopełniających rolniczych i wskazówki co do ich wykształcenia dadzą się określić w następujący sposób:

Kierownik dopełniającego kursu rolniczego musi być dobrym nauczycielem ludowym; wymaga tego zadanie utwierdzenia chłopców w wiedzy nabytej w szkole ludowej, rozszerzenia wiedzy i rozwijania umysłu ich głównie na podstawie wiadomości przyrodniczych i rolniczych. Musi prowadzić gospodarstwo szkolne, tak jak prowadzonym być powinno dobre gospodarstwo włościńskie w tejsze wsi, nadto ma on znać wszystkie działy rolnictwa do tyła, by uzupełniając swą wiedzę pracą w domu mógł praktycznie nauczać produkcji rolniczych, wskazanych w danej miejscowości, i teoretycznie objaśniać je uczniom do granic, zakreślonych stanem ich umysłu i środkami rozporządzalnymi. Urządzony w celu wykształcenia nauczyciela ludowego, w funkcyi nauczycielskiej wypróbowanego, kurs rolniczy jednoroczny, winien mu dać teoretyczną i praktyczną naukę gospodarstwa wiejskiego, pewne wiadomości z nauk przyrodniczych i z ekonomii. Gdyby żądano, by nauczyciel ludowy po ukończeniu jednorocznego kursu rolniczego był w stanie prowadzić dobrze gospodarstwo włościńskie całkiem samoistnie, należy odpowiedzieć, że żądaniu takiemu nie może on sprostać po jednorocznej nauce. Przedłużać kurs przygotowawczy nie pozwolą zapewne względy finansowe. Mimo tego nauczyciel, który wprowadzie niema dosta-

tecznej kwalifikacyi na samoistnego gospodarza, ale którego zakres wiedzy daje dostateczną podstawę, by podług potrzeby przy życzliwej pomocy w danych kierunkach uzupełniał i utwierdzał swoją wiedzę rolniczą, może dobrze prowadzić dopełniający kurs rolniczy. Trzeba jednakże koniecznie, aby wyszedłszy z kursu przygotowawczego świadomym był, że wiedza jego rolnicza, teoretyczna jakoteż praktyczna, potrzebuje uzupełniania, że on musi szukać informacji praktycznych u dobrych praktyków w okolicy a teoretycznych u funkcyjnarjuszów rolniczych stacyi doświadczalnych, inspektorów rolnictwa itd. Wszyscy oni mogą mu być pomocni do ułożenia planu gospodarstwa i programu pouczania, które podlegać winny zatwierdzeniu Rady szkolnej krajowej, ale których zmianę spowodować mogą wnioski kierownika.

Pragnąc, by te poglądy zostały przyjęte przez Radę szkolną krajową, Komisya szkolna popierać będzie w zupełności wszystkie kroki, które będą uczynione w tym kierunku. Z tej intencji płynie też zapatrywanie Komisji szkolnej, że urządzania kursu dla kierowników przy niższych szkołach rolniczych należałoby zaniechać, a natomiast postarać się o kurs taki w Dublinach lub Czernichowie, gdzie większa ilość i doborowy skład profesorów ułatwi w wysokim stopniu wykształcenie. Komisya szkolna wyraża w końcu nadzieję, że Rada szkolna krajowa zasięgać będzie w tych sprawach stale opinii fachowych kół rolniczych i że z nimi utrzymywać będzie nieprzerwany kontakt.

W sprawie stanu nauki podniosła Komisya szkolna w zeszłorocznem sprawozdaniu trzy kwestye: naukę religii katolickiej, naukę czytania i brak pewnych podręczników dla szkół wydziałowych. W pierwszej sprawie Rada szkolna krajowa uczyniła zadość życzeniom Komisji szkolnej i Sejmu, rozsyłając do ordynaryatów odezwę z dnia 31. października r. 1904 l. 42.813, sprawozdanie nie zawiera jednak wiadomości, jaki skutek odniosła ta odezwa. Komisya szkolna wyraża przekonanie, że Rada szkolna nie spuści tej sprawy z oka i że wszelkiemi środkami, jakimi rozporządza, dążyć będzie do sanacyi obecnych stosunków. Natomiast ubolewanie wywołać musi fakt, że sprawa polepszenia bytu katechetów, poruszona we wniosku posła Stadnickiego, a przez Sejm odesłana Wydziałowi krajowemu do zbadania wspólnie z Radą szkolną krajową, nie została załatwioną i że obecny Sejm żadnego w tym względzie nie otrzymał sprawozdania. Wedle wyjaśnień, otrzymanych na Komisji szkolnej, sprawa zalega w Radzie szk. kraj., do niej przeto zwraca się Komisya szkolna z wezwaniem o spieszniesze tempo w odpowiedziach.

Co do nauki czytania, to uwagi poczynione w zeszłym roku nie minęły o tyle bez wpływu, że Rada szkolna krajowa postanowiła porównać wydawany w wydawnictwie książek szkolnych elementarz z elementarzem „Promyka“ i podać sprawę układu elementarzy szkolnych w ogóle pod ocenę doświadczonych i wytrawnych pedagogów ze stanowiska pedagogicznego. Należy oczekiwać przeto rezultatu tych dochodzeń. Wreszcie w sprawie podręczników szkolnych dla szkół wydziałowych, zaznaczyć należy, że wydano nowe książki tylko do nauki języka ruskiego i że reforma podręczników do nauki rachunków jest w toku, sprawa przeto nie została w zupełności załatwioną, nie powinna też zejść z porządku dziennego prac Rady szkolnej krajowej.

W tych wszystkich kierunkach poszła Rada szkolna krajowa w kierunku życzeń Komisji szkolnych i starała się spełnić je, a przynajmniej wdrożyła postępowanie, dążące do załatwienia postawionych żądań. Nie można tego jednak powiedzieć o reszcie spraw, które Komisya szkolna podnosiła w ubiegłym roku. Nie znajdujemy w sprawozdaniu wiadomości o losach wyższych szkół wydziałowych i regulaminu szkolnego. o uregulowaniu sprawy stróżów i opału, wreszcie o stanie sprawy unormowania stosunków funduszu szkolnego miejscowego. Komisji szkolnej nie pozostaje przeto nic innego, jak po raz trzeci w obecnej kadencji przypomnieć te sprawy Radzie szkolnej krajowej.

Ponawiające się skargi na nieodpowiednie rozłożenie feryi szkolnych skłania Komisję szkolną do wyrażenia życzenia, aby Rada szkolna krajowa swój okólnik w tej sprawie powtórzyła. Komisya nie uważała za wskazane wyjść po za granice tego okólnika i uznała, że w ten sposób załatwionym zostaje wniosek posłów Kramarczyka i Szweda.

Odzywały się głosy o potrzebie rewizyi planu naukowego kursów dopełniających i rewizyi książek szkolnych. Obydwa życzenia uzasadnione są naturalnym rozwojem.

Jedną z bardzo pilnych potrzeb okazuje się pomnożenie inspektorów krajowych i w tym też kierunku stawia Komisya szkolna odpowiednią rezolucję.

W stanie seminariów nauczycielskich — znowu po raz trzeci w bieżącej kadencji należy to stwierdzić — nie uległo zmianie. Pocieszać się musimy tylko wiadomością, że obecnie są w toku rokowania o założenie jednego seminarium w Galicyi zachodniej, ale ani tego seminarium jeszcze nie ma, ani też jedno seminarium nie zaspokoi potrzeb kraju w tym kierunku. Wypada więc wszystko to samo powtórzyć, co sprawozdania Komisji za poprzednie lata już zawierały, i wszystko tam powiedziane utrzymać w mocy.

Z uznaniem podnosi Komisya szkolna starania krajowej Rady szkolnej około nauki gospodarstwa wiejskiego w seminariach. Spełnia przez to Rada szkolna krajowa życzenia Sejmu, wielokrotnie podnoszone. Sejm powita też z równem uznaniem każdy dalszy krok w tym kierunku.

Natomiast podnosi Komisya szkolna inne życzenie. Stan nauki pedagogiki nasuwa wątpliwości, czy przedmiotowi temu poświęca się tę uwagę, która mu się ze względu na jego ważność należy. Byłoby przedewszystkiem wskazaniem, aby go udzielali specyjalni zawodowi pedagogicy, a nie dyrektorowie seminariów, jak się zazwyczaj dzieje, przeciążeni pracą biurową i kontrolą zakładu. Jeśli życzenie, aby pogłębiono naukę psychologii i prowadzono badania nad dziećmi, byłoby może jeszcze dzisiaj za śmiałem, to nie spotka się chyba z wątpliwościami twierdzenie, że dla przyszłego nauczyciela na wsi szkoła ćwiczeń przy seminariach, gromadząca dzieci miejskie, nie jest dostatecznym polem do nabrania potrzebnego doświadczenia. Nasuwałaby się przeto myśl, aby kandydaci zwiedzali szkoły wiejskie i podmiejskie. Ważną byłoby także rzeczą zakładanie biblioteczek pedagogicznych przy seminariach. Komisya szkolna przedstawia Radzie szkolnej krajowej te myśli do rozważenia i uwzględnienia.

W końcu uważała Komisya za słuszne dać wyraz żądaniu, aby na główne posady przy seminariach dostawali się tylko kandydaci z egzaminami do szkół średnich.

Z tych samych powodów, jak ubiegłego roku, Komisya szkolna stwierdzając, że żadna z rezolucji sejmowych, zwróconych do Rządu jedynie przed dwoma latami, nie została wykonaną, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Rady szkolnej krajowej o stanie szkół ludowych i seminariów nauczycielskich w roku 1903/4 przyjmuje się do wiadomości.
2. Wzywa się Radę szkolną krajową, aby posady głównych nauczycieli przy seminariach nauczycielskich nadawano tylko kandydatom z egzaminem do szkół średnich.
3. Wzywa się c. k. Rząd, aby liczbę inspektorów krajowych pomnożył, — a posadę inspektora rolnictwa systemizował.
4. Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najrychlej przystąpił do zakładania nowych seminariów nauczycielskich.
5. Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najrychlej przystąpił do budowy budynków dla seminariów nauczycielskich, przedewszystkiem we Lwowie, Zaleszczykach, Sokalu i Tarnopolu.

Tem samem załatwionym został wniosek posła Kramarczyka i tow. w przedmiocie zmiany postanowień o przymusie szkolnym.

Przewodniczący:
Czartoryski.

Sprawozdawca:
Jaworski.

Lwów, dnia 13. października 1904.

Alg. 209

Sprawozdanie

komisyi szkolnej o stanie szkół ludowych i seminaryów nauczycielskich w r. 1902/3 na podstawie sprawozdania Rady szkolnej krajowej.

Wysoki Sejmie!

Poprzednie sprawozdanie komisji szkolnej, za lata 1900/1 i 1901/2 stwierdziło, opierając się na danych podanych przez Radę szkolną krajową, w porównaniu z latami poprzednimi wzrost liczby dzieci uczęszczających do szkół w tych gminach, które mają szkoły lub leżą w zakresie szkół czynnych. Wzrost ten, wynosił co do dzieci od lat 6 do 12 w r. 1900/1 3·8%, w r. 1901/2 4·18%; co do dzieci zaś od 13 do 15 roku życia w pierwszym z tych lat 6·3%, w drugim zaś 5·3%. Cyfry przytoczone za rok sprawozdawczy 1902/3 pozwalają stwierdzić tendencję ku stałemu wzrostowi, w roku tym bowiem było dzieci uczęszczających do szkół, we wieku od lat 6 do 12 o 7·42%, we wieku zaś od lat 13 do 15 o 9·87% więcej. Mimo tego jednak liczba dzieci we wieku od lat 6 do 12, nie pobierających żadnej nauki tylko w tych gminach, które mają szkołę czynną lub leżą w zakresie takiej szkoły, wynosiła w roku sprawozdawczym, jakkolwiek o 5·79% obowiązanych mniej od poprzedniego, przecież jeszcze siódmą część (14·45%) obowiązanych, bo 139.007, liczba zaś takich dzieci we wieku od lat 13 do 15, jakkolwiek znowu mniej o 6% od poprzedniego, przecież jeszcze czwartą część (26%) obowiązanych, bo 60.141.

Na fakt ten zwracało uwagę zeszłoroczne sprawozdanie komisji szkolnej, kładąc szczególny nacisk na należyte wykonywanie przepisów o przymusie szkolnym. Podnosiło także znaczenie, jakie dla oceny działalności szkoły ma statystyka kar, wywodząc, że dopiero z danych, w ten sposób uzyskanych, możnaby było wyrobić sobie obraz, gdzie tkwi przyczyna tego zjawiska, we wadliwej szkole, czy też poza szkołą.

W dyskusji w pełnej Izbie dnia 7. października z. r., stwierdził poseł Bobrzyński, że z cyfr zawartych w sprawozdaniu rady szkolnej wynika, iż ustawa o przymusie szkolnym nie jest wykonywaną i prosił, aby Rada szkolna krajowa w swoim sprawozdaniu dała pod tym względem daleko dokładniejsze cyfrowe dane, aniżeli dzisiaj. Jeżeli na 56.000 orzeczeń, mówił, nie wykonano 22.000, to znaczy to, że ktoś karę darował, że ktoś uzurpuje sobie w tej rzeczy prawo łaski.

W odpowiedzi podniósł p. Namiestnik, iż jest przekonany, że kierownicy sta-rostw, jako przewodniczący rad szkolnych okręgowych ściśle będą stosowali przepisy

obowiązujących ustaw, mianowicie ustawy o przymusie szkolnym, i że zarzuty, podnoszone w Izbie co do niedostatecznego wykonywania przepisów o przymusie szkolnym i o ściąganiu kar, w przyszłości powtarzać się nie będą. »Ustawa każda«, mówił, »musi być ściśle wykonywana, choćby w danej chwili ciężyc mogła, ale nie należy zapominać, że w skutkach będzie to tylko z pożytkiem i dobrem właśnie dla tej części ludności«.

W obecnem swoim sprawozdaniu za rok szkolny 1902/3 Rada szkolna krajowa uznaje znaczenie statystyki wymiaru kar, nie podaje jej jednak, przyrzekając uczynić to dopiero w przyszłorocznem sprawozdaniu. Tą samą zapewne przyczyną, dla której statystyki tej obecnie nie podano, a którą jest prawdopodobnie krótkość czasu, ubiegłego od poprzedniej sesji do ogłoszenia ostatniego sprawozdania, tłumaczyłoby sobie można, brak znacniejszego efektu energii władz w ściąganiu kar; gdy jednak w roku sprawozdawczym 1902/3 i mniej wydano orzeczeń karnych i mniej, niż w poprzednim roku, ich wykonano (na 55163 orzeczeń, skazujących na karę pieniężną nie wykonano 22.350), przeto tem pilniejszą okazuje się w tym kierunku potrzeba sanacyi i z tem większym naciskiem należy powtórzyć zesłoroczne życzenia.

Stwierdzając powolny, lecz stały rozwój szkół, podnosiło zesłoroczne sprawozdanie komisji szkolnej, że naga cyfra 1062 gmin, nie posiadających szkoły, względnie nie należących do związku szkolnego, dopóty nie będzie dawać dokładnego obrazu stanu oświaty, dopóki nie będą znane przyczyny, dla których w tych gminach niema dotychczas szkoły. W roku 1902/3, do którego odnosi się ostatnie sprawozdanie Rady szkolnej krajowej, stwierdzić można również postęp w zakładaniu szkół publicznych ludowych, z jednej strony bowiem liczbą ich w tym roku wynosi 4.468, a więc o 70 więcej, niż w roku poprzednim, z drugiej zaś strony ilość tak szkół, jak i klas czynnych wzrosła (pierwszych o 104 więcej, drugich o 555 więcej) — stwierdzić też jednak zarazem należy, że dane, któremi Rada szkolna krajowa tłumaczy, dlaczego jeszcze w 981 (a więc o 81 mniej, niż w poprzednim roku) gminach nie założono szkół, nie pozwalają ani stwierdzić, że administracja szkolna postępuje w tym kierunku z programem, konsekwentnie przeprowadzanym, ani też podnieść zarzutu, jakoby zakładanie nowych szkół zależnem było jedynie i wyłącznie od czynników i przyczyn lokalnych, których nie starano się usunąć.

A podnieść należy, że takie dokładne i szczegółowe zestawienie stosunków, z powodu których w blisko tysiącu gmin brakuje jeszcze szkół, byłoby najlepszem odparciem zarzutów, skierowanych przeciwko skuteczności wytężonej i z takim nakładem kontynuowanej pracy kraju nad szerzeniem oświaty.

Rada szkolna krajowa podaje następujące przyczyny, dla których akcyja zakładania nowych szkół postępuje powoli: ubóstwo gmin, używanie dzieci do paszenia bydła na odległych górskich pastwiskach, zbyt niską liczbę ludności w gminie, niezwykłą rozległość gminy, wyludnienie z powodu emigracji i brak nauczycieli z powodu drożyzny. Nie jest obojętną rzeczą stwierdzenie, w ilu przypadkach każda z tych przyczyn działa. Jasną bowiem jest rzeczą, że obraz stanu oświaty, opierający się na zasadzie, iż każda gmina ma mieć szkołę, zupełnie inaczej wypadnie, jeżeli wiedzieć będziemy, iż z tysiąca gmin, w których jeszcze szkoły nie ma, większa z nich część dlatego nie ma szkoły, że należy n. p. do gmin mających bardzo niewielką ludność, aniżeli n. p. z tej przyczyny, dla której w najbardziej zachodniem powiecie bialskim, mającym ludność liczną, stosunkowo inteligentną i rozumiejącą potrzebę oświaty, jeszcze przeszło 20 gmin jest bez szkoły. Ze sprawozdania Rady szkolnej krajowej i z inicjatywy jej, aby na poparcie oświaty w tym powiecie uzyskać większe fundusze, widać, iż Rada szkolna krajowa pełną jest troski o ten powiat, gdzie oprócz stosunków ekonomicznych nie bez wpływu na rozwój oświaty mogą być pewne starcia narodowe. Komisja szkolna wyraża nadzieję, że nie oddziałują one na powiatową administrację szkolną i że w tym powiecie nietylko zapewnionem jest wykonywanie obowiązujących ustaw, ale że uczyntonem zostanie wszystko, aby dla rozwoju szkolnictwa w tym okręgu stworzone zostały jak najlepsze warunki. Już w zeszłym roku na wniosek komisji szkolnej uchwalił Sejm rezolucyę wzywającą Rząd do zakładania nowych seminariów nauczycielskich, przede wszystkim w Białej. Żądanie to powtarza komisja szkolna także i obecnie, godząc

się ze zapatrywaniem Rady szkolnej krajowej, że założenie w tej okolicy seminaryum jest dla rozwoju szkolnictwa tamże rzeczą niezbędną.

Liczba sił nauczycielskich doszła w roku sprawozdawczym 1902/3 do 9.414, jest więc większą od poprzedniego roku o 627. Dwa zjawiska uderzają w tym wzroście. Pierwszem jest stosunek sił nauczycielskich kwalifikowanych do niekwalifikowanych, drugim stosunek nauczycieli do nauczycielek. Bez kwalifikacji było w r. 1902/3 nauczycieli mniej o 24, niż w roku poprzednim, liczba jednak nauczycielek bez kwalifikacji wzrosła w tym roku o 9. Porównyując liczby z ostatnich lat czterech, dochodzimy do przekonania, że zmniejszanie się sił niekwalifikowanych postępuje słabo naprzód, gdy bowiem w r. 1898/99 było bez kwalifikacji mężczyzn 184, a kobiet 1.075, to w r. 1902/3 jest jeszcze niekwalifikowanych mężczyzn 133, a kobiet 904. Sprawozdanie Rady szkolnej krajowej (str. 35) zaznacza, że »przejmowanie nauczycielek bez egzaminu dojrzałości okazuje się w naszych stosunkach koniecznym i że liczba ich zaczyna znowu wzrastać«. Przyczyny tego zjawiska nie tyle należy szukać w niedostatecznej liczbie kandydatek, opuszczających seminarya z egzaminem dojrzałości, ile głównie w tem, że kandydatki te nie chcą zazwyczaj przenosić się na wieś. Z tego też powodu skutecznym środkiem zaradczym byłoby nie tyle zakładanie nowych seminaryów żeńskich, ile możliwie najenergiczniejsze popieranie kursów wakacyjnych dla nauczycielek bez kwalifikacji lub obmyślenie innych podobnych dróg przyjscia z pomocą niekwalifikowanym siłom nauczycielskim w nabywaniu wiedzy potrzebnej do uzyskania kwalifikacji, Rada szkolna krajowa słusznie też zwraca uwagę na te kursa wakacyjne, doskonalą je i powiększa, a usiłowania jej w tym kierunku spotkać się muszą z powszechnem uznaniem.

Stosunek nauczycieli do nauczycielek jest drugim zjawiskiem, które przy ocenianiu stanu sił nauczycielskich, wywołać musi poważną dyskusję. W roku sprawozdawczym 1902/3 ogólna liczba nauczycielek 4.832 przenosiła o 250 liczbę nauczycieli; porównyując jednak stosunek ten w ostatnim pięcioleciu, dostrzegamy, że przy słabym wahanii się liczby nauczycielek niekwalifikowanych (1.975, 1.039, 974, 895, 904) liczba sił kwalifikowanych żeńskich wzrosła w stosunku 2 : 1 w porównaniu z nauczycielami, gdy bowiem z ogólnej liczby 2.328, o którą w ostatnim pięcioleciu powiększył się zastęp sił nauczycielskich, nauczycieli przybyło 733 (t. j. 31·5%), to nauczycielek przybyło 1.595 (t. j. 68·5%). Objawu tego nie można lekceważyć.

Jakiegokolwiek byłyby zapatrywania na skuteczność nauki, udzielanej przez nauczycielki, w porównaniu z nauką udzielaną przez nauczycieli, nie można zaprzeczyć, że już dzisiaj istniejąca przewaga kobiet nad mężczyznami, mająca do tego udowodnioną, oczywistą tendencję do wzrostu, wpłynąć musi na całą istotę organizacji naszego szkolnictwa i tak, jak dzisiaj już wywalcza sobie odrębne normy w ustawodawstwie szkolnem, jak powoduje specjalne przystosowywanie się administracji szkolnej do specjalnych warunków i stosunków życia kobiecego, tak w przyszłości wycisnąć może na ustroju naszego szkolnictwa jeszcze silniejsze piętno, a mówimy obecnie tylko o samym ustroju szkolnictwa, a nie o istocie nauki i wychowania. Zjawisko, że przyrost sił nauczycielskich żeńskich w ostatnim pięcioleciu był dwa razy większym, niż przyrost sił męskich, jest zjawiskiem poważnem, które, jeżeli zważymy, jakim jest obecnie położenie materialne nauczycieli i jak częstą wskutek tego ich dezercya ze zawodu nauczycielskiego, nasuwa pytanie, czy nie jesteśmy pochwyteni przez proces, który szkoły nasze ludowe odda w ręce kobiet. Nie rozstrzygając zasadniczo tego problemu, zaznaczyć jednak wypada, że subiektywne i z natury rzeczy ograniczone spostrzeżenia jednostek, zebrane co do nauczania przez nauczycielki, nie mogą wystarczyć do wyrobienia sobie sądu o doniosłości i skutkach tego prądu. Byłoby więc może pożądanem, aby przedewszystkiem do tego powołana Rada szkolna krajowa podjęła ten problem ze zasadniczego stanowiska i we właściwy sposób zebrała i dostarczyła materiału do dyskusyi. Zaznaczając to zjawisko i jego znaczenie, komisya szkolna nie wchodzi obecnie w szeregi ani zwolenników, ani przeciwników nauki, udzielanej przez kobiety, zaznacza tylko fakt ze wszechmiar charakterystyczny, że w ciągu tak krótkiego czasu, jak pięć lat, przyrost sił nauczycielskich żeńskich był dwa razy większym, niż przyrost mężczyzn, i stwierdza, że

koniecznym jest zastanowienie się zasadnicze nad skutkami tego procesu, zanim stosunki ulegną takiej zmianie, iż jakkolwiek zwrot okaże się niemożliwym.

Oczywistą jest rzeczą, że powiększenie seminariów nauczycielskich męskich, którego przedewszystkiem domaga się Rada szkolna krajowa, jest w tych warunkach wskazanem, środek ten jednak mógłby się okazać tylko wówczas bezwzględnie skutecznym, gdyby nie istniały inne przyczyny, oddające w tak szybkim tempie naszą szkołę w ręce kobiet. Tak przeto owo zjawisko dwukrotnie większego przyrostu nauczycielek, wystąpić może w całej pełni, tylko na tle naszych stosunków ekonomicznych i tych wszystkich prądów społecznych, od których nie możemy się oddalić i przed którymi nie możemy się zamknąć.

Siły nauczycielskie, dobiegające w roku 1902/3 liczby dziesięciu tysięcy (obecnie już przeszło dziesięć tysięcy), są armią pracowników bardzo poważną. Pociuszającym jest stwierdzenie przez Radę szkolną krajową, że zachowanie się nauczycieli było poprawnym, że przypadków postępowania dyscyplinarnego było niewiele, że nauczyciele okazali wielką gorliwość w pełnieniu obowiązków. Za wykroczenia jednostek nikt nie może winić ogółu nauczycieli. We wystawione temu ogółowi nauczycielstwa przez powołaną do tego władzę świadectwo wierzy też z pewnością społeczeństwo.

Komisya nie może jednak zamilczeć przed Wys. Sejmem o fakcie, który zaszedł, a przez całą opinię kraju uważany był jako zły. W miesiącu lipcu odbyły się we Lwowie dwa wiece nauczycieli, na których odezwały się hasła społecznie szkodliwe, otwarcie i wprost sprzeczne z uczuciem narodowym. Za zdania i głosy jednostek nie można czynić odpowiedzialnym ogółu nauczycieli. Wszelako nie można widzieć bez wielkiej przykrości tego faktu, że w bardzo licznej, prawie tłumnej zebraniu nauczycieli nie podniósł się ani jeden głos, któryby te hasła odparł i przeciw nim zaprotestował.

Komisya ma przekonanie, że ogół nauczycieli nie podziela tych dążeń, że je owszem uważa za złe, a milczał z powodu tego szczególnego psychicznego stanu, jaki często w licznych zebraniach widzieć się daje, a jest chwilowem wrażeniem, opanowaniem tłumy przez jakiś głos śmiały i narzucający. Nie można jednak wstrzymać się od uwagi, że nie z obawy odpowiedzialności i kary, nie ze strachu przed władzą, ale z samego rozeznania między złem a dobrem, dla narodu szkodliwym lub pożytecznym, i z samego uczucia narodowego, nauczyciele zebrani na owych wiecach powinni byli wyraźnie wystąpić przeciw tym hasłom i je odeprzeć. Komisya ma sobie za obowiązek zwrócić uwagę Rady szkolnej krajowej na ten objaw, a wyrażając przekonanie, że ten duch rozkładu i przeczenia nie jest duchem nauczycieli, ale tylko wicherzących między nimi agitatorów, wypowiedzieć zarazem przekonanie, że Rada szkolna krajowa ma być nie tylko przełożoną władzą, która nagradza lub karze, nie tylko tą większą siłą, której jednostka mechanicznie ulega, ale tym wyższym wpływem moralnym, tą wyższą powagą, na której opinię jednostka ogląda się z ufnością i baczną uwagą, nawet w tych przypadkach i czynnościach, które nie podlegają ściśle urzędowemu ocenieniu.

Zeszłoroczne sprawozdanie Komisji szkolnej i dyskusya w pełnej Izbie poruszyła szereg ważnych spraw z dziedziny administracji szkolnej. Komisya szkolna musi czuwać, aby przedewszystkiem te sprawy obudziły zajęcie Rady szkolnej krajowej, jedynie bowiem tylko w ten sposób można będzie utrzymać ciągłość kierunku publicznego wychowania.

Pierwszą z nich — to dopełniające kursa rolnicze. W dyskusji, przeprowadzonej w ubiegłym roku w Sejmie, wyrażono obawę, czy Rada szkolna krajowa nie straciła zaufania w byt i przyszłość kursów rolniczych. Z uznaniem należy podnieść, że ostatnie sprawozdanie (za rok 1902/3) dowodzi energiczniejszego zajęcia się tą doniosłą sprawą ze strony Rady szkolnej krajowej. W r. 1902/3 było czynnych 26 kursów dopełniających, w r. 1903/4 weszły w życie cztery nowe kursa, do 48 zaś Rad szkolnych tych okręgów, które jeszcze takich kursów nie mają, wystosowano odpowiednie wezwania. Czyniono także pewne usiłowania celem wykształcenia kierowników. Wszelako to pozwala się spodziewać, że Rada szkolna krajowa nie spuści tej sprawy z oka i że zachęcona ogólną opinią o doniosłości tych kursów nie ustanie w swych zabiegach około rozwoju tego kierunku wychowania. Natomiast ubolewania godnym jest

fakt, że na 1422 obowiązanych do uczęszczania na te kursy przeszło trzecia część (469) nie pobierała nauki dopełniającej. I na tym punkcie przeto stwierdzić należy niewykonywanie ustawy o przymusie szkolnym.

Również spełniła Rada szkolna krajowa wyrażone zeszłego roku życzenia co do ogrodów szkolnych, a obszernie jej sprawozdanie w tym kierunku świadczy o pewnym, chociaż bardzo jeszcze powolnym postępie.

Natomiast nie posunęły się naprzód dwie inne ważne sprawy, poruszone w zeszłorocznym sprawozdaniu: sprawa wyższych szkół wydziałowych męskich i sprawa regulaminu szkolnego. Szkoły wydziałowe, urządzone w naszym kraju na podstawie ustawy z r. 1895 i planu naukowego z r. 1896 doczekały się świetnego uznania na ankiecie, zwołanej do Wiednia w marcu r. 1903 celem narad nad reformą szkół wydziałowych w krajach zachodnich Monarchii. Okazało się na tej ankiecie, że w organizacyi naszego szkolnictwa wyprzedziliśmy na niejednym punkcie inne kraje, powtórzyć też tylko można słowa zeszłorocznego sprawozdania, tym razem poparte obcem fachowem świadectwem, że »środki, zapewniające stały rozwój naszego szkolnictwa były znakomicie pomyślane i że je należy tylko systematycznie stosować«. Do takich właśnie reform, nad których wprowadzeniem dopiero zastanawiają się gdzieindziej koła fachowe, należy sprawa wyższych szkół wydziałowych męskich. Z ostatniego sprawozdania dowiadujemy się, że Rada szkolna krajowa przedłożyła projekt ustawy o zakładaniu takich szkół i nawet plan naukowy Ministerstwu oświaty, lecz, że Rząd nie udzielił na nie jeszcze aprobaty.

Komisya szkolna wyraża zapatrywanie, że przy przeprowadzeniu tej reformy należy wytrwać i odradza korzystanie z reskryptu ministerstwa oświaty, wydanego dla zachodnich krajów monarchii w sprawie dodania do szkół wydziałowych jednorocznego kursu dopełniającego. Projekt wyższych szkół wydziałowych męskich, powzięty i wypracowany na tle naszych stosunków, najlepiej też odpowiada naszym stosunkom. Powinno być naszym usilnem dążeniem, aby szkolnictwo nasze jak najbardziej przystosowywać do naszych warunków. Tą myślą kierował się Sejm, gdy szkołom ludowym wiejskim nadawał charakter rolniczy, taki bowiem charakter odpowiada potrzebom ludności, korzystającej z tych szkół, z takiej samej też myśli dostosowania się do swojskich stosunków wyszedł projekt o wyższych szkołach wydziałowych męskich. Z tych względów komisya szkolna przypomina Radzie szkolnej krajowej ponownie sprawę tych szkół i prosi o podanie powodów, dla których Ministerstwo oświaty nie udzieliło dotychczas swojej aprobaty na przedłożony projekt, tudzież o wyjaśnienie, czy Rada szkolna krajowa w razie, gdyby udzielenie tej aprobaty uczynionem zostało zależnem od spełnienia pewnych warunków, poczyniła jakie kroki w tym kierunku?

Sprawę regulaminu szkolnego pomija ostatnie sprawozdanie Rady szkolnej krajowej zupełnem milczeniem. Komisya szkolna przypomina ją przeto ponownie w nadziei, że tym razem przypomnienie to nie przejdzie już w najbliższem sprawozdaniu bez echa. Dwie inne także sprawy dzielą los regulaminu szkolnego, napozór drobne, w skutkach jednak, gdy się ich nie zreformuje, przykre: sprawa stróżów szkolnych i opału szkół. I w tym względzie przeto ponawia komisya szkolna swoje zeszłoroczne życzenia.

Z boleścią czyta się ten ustęp sprawozdania Rady szkolnej krajowej, w którym stwierdzono, że »o ile idzie o regularną naukę religii, stosunki szkół naszych, niestety, nie tylko nie wykazały żadnego postępu, lecz zmieniły się poniekąd na niekorzyść«. Sprawozdanie przypisuje ten nad wyraz smutny objaw brakowi księży, objawiającemu się we wszystkich dycyzyach. Gdy przeto przyczyna tego niedostatku tkwi poza szkołą i jej administracyą, wypada tylko ograniczyć się do wyrażenia pewności, że władze szkolne i nadal, jak dotychczas, doznawać będą najgorliwszego w tym kierunku poparcia ze strony duchowieństwa i że wspólnym usilowaniom uda się usunąć najdotkliwszy — i najgłębiej w skutkach swych idący brak, brak regularnej nauki religii w naszych szkołach.

Ten apel do duchowieństwa jest tem konieczniejszy, że wedle spostrzeżeń wszystkich członków komisji nawet w tych szkołach, w których religii uczą księża, nauka

nie odbywa się regularnie. Przykrych i smutnych przykładów nie chcemy powtarzać. Wystarczy podnieść, że nie wahano się postawić żądania, aby władza szkolna zwróciła się do konsystorzów z prośbą o łatwiejsze udzielanie nauczycielom upoważnienia do nauczania religii, że przeto nie wahano się uciec do środka, który jest przecież tylko małym necessarium, bo nauki religii, udzielanej przez duchownych, nikt przecież zastąpić nie może. Komisya jednak uważa, że stan obecny musi być gruntownie zmieniony, że choćby z ofiarą pieniędzy, (nauczycielom należałoby przyznać remunerację za udzielanie religii) należy wszelkimi siłami dążyć do zapewnienia podstawy wszelkiego nauczania, do zapewnienia regularnego, skutecznego, przystosowanego do warunków szkoły nauczania religii.

W łonie komisji podniosło kilku posłów pytanie, czy konferencje okręgowe nie mogłyby się odbywać co drugi lub nawet trzeci rok. Większość komisji nie oświadczyła się jednak za dążeniem do zmiany ustawy państwowej w tym kierunku, przyznając konferencjom znaczenie nie tylko pedagogiczne, ale i ze względu na nauczycieli, pracujących nieraz w odciętych miejscowościach, znaczenie cywilizacyjne.

Komisya szkolna śledzi z całym zrozumieniem doniosłości, jaką dla młodzieży ma nauka słów, rezultaty, do których usiłowania w tym kierunku doprowadziły. Wyraża też życzenie, aby Rada szkolna krajowa zebrane w tym względzie przez siebie spostrzeżenia w najbliższym sprawozdaniu zamieściła.

Ogólnem było zdanie, że nauka czytania zanadto jest przewlekłą. Komisya wyraża przeto życzenie, aby Rada szkolna krajowa wzięła tę kwestję pod rozwagę i zapatrywanie swoje w tym względzie przedstawiła.

Komisya szkolna oczekuje, że i dwa dalsze jej życzenia zostaną uwzględnione. Podnoszono z kilku stron skargi, że budynki szkolne stawia się zanadto kosztowne. Komisya pragnęłaby w tym względzie otrzymać potrzebny do oceny tej ważnej sprawy materiał, nie wątpi przeto, że Rada szkolna krajowa go zbierze i przedłoży. Wykazano także brak podręczników dla niektórych klas szkół wydziałowych. Zarządzenie temu niedostatkowi jest potrzebą jedną z najpilniejszych.

Z wielkiem uznaniem przyjęła komisya szkolna sprawozdanie o kursach dla analfabetów. Zajęcie się Rady szkolnej krajowej tą sprawą jest dowodem tej wagi i znaczenia, jakie całe społeczeństwo przykładą do rozwiązania tej doniosłej kwestji.

W końcu pragnie komisya otrzymać autentyczne wyjaśnienia, w jakim stadium znajduje się obecnie sprawa unormowania stosunków funduszu szkolnego miejscowego i gdzie tkwi przyczyna, że odnośna ustawa dotychczas nie weszła w życie.

W sprawie seminariów nauczycielskich nie zmieniło się niestety nic od ubiegłego roku. Stosunki, wywołane niedostateczną liczbą seminariów, są wprost opłakane. Niedobór 160 sił nauczycielskich rocznie, odbija się tak w istnieniu szkół nieczynnych z powodu braku nauczycieli, jak i owej znacznej stosunkowo ilości sił nauczycielskich bez kwalifikacji, nie mówiąc już o tem, że na tem, między innymi, utyka też akcja zakładania nowych szkół. Rok rocznie uchwała Sejm rezolucje, wzywające rząd do jak najrychlejszego pomnożenia seminariów, wylicza miejscowości, w których przedewszystkiem powinny stanąć, dyskutuje nad kwestją, czy męskie, czy żeńskie są potrzebniejsze, ogranicza wreszcie swoje żądania do minimum, pragnąc przynajmniej częściowo zapełnić niepokojące luki. Żądania te jednak nie znalazły dotychczas, z wyjątkiem jednego seminarium w Starym Sączu, uwzględnienia, a rezolucje przechodzą bez echa. Nie jest rzeczą komisji szkolnej proponowanie środków, któreby rezolucjom naszego Sejmu wyjednały posłuch, komisya ogranicza się tylko do stwierdzenia, że obecny stan bez istotnych, poważnych szkód utrzymać się nie da.

Nie tylko jednak potrzeba zwiększenia liczby seminariów była przedmiotem dyskusji w komisji szkolnej. Cały kierunek nauki i wychowania, jakie tam otrzymują kandydaci na nauczycieli, winien otrzymać wedle zgodnej opinii komisji inny charakter. Bez zmiany ustawy, w drodze egzekutywy, można sprawić, że nauczyciele nie będą na wsi bezradni i bezsilni, że nabędą zamiłowania do gospodarstwa, że potrafią utrzymać się we warunkach, wśród których przychodzi im żyć. Kierunek wykształcenia owinien przeto być więcej praktycznym, a wszczepianie w nich zamiłowania przede-

wszystkiem do ogrodnictwa i sadownictwa wydać może doskonale w tym względzie rezultaty.

Komisya szkolna wobec stanu, który wyżej skreślono, mogłaby zakończyć swoje sprawozdanie tymi samymi wnioskami, które proponowała ubiegłego roku. Jeżeli obecnie ogranicza się tylko do załatwienia samego sprawozdania Rady szkolnej kraj., to dlatego, iż sądzi, że rezolucye Sejmu nie tylko od jednej do drugiej sesyi mają znaczenie i że powtarzanie ich ciągle nie dodaje im powagi. Przeciwnie Sejm powinien zająć stanowisko, że raz uchwalone przez niego wezwanie powinno być wykonane i że do dodania mu mocy nie potrzeba go bez końca ponawiać.

Wobec tego, stwierdzając, że żadna z uchwalonych zeszłego roku rezolucyi nie została wykonaną, komisya szkolna wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Rady szkolnej krajowej o stanie szkół ludowych i seminaryów nauczycielskich w roku szkolnym 1902/3 przyjmuje się do wiadomości.

Przewodniczący:
Czartoryski.

Sprawozdawca:
Władysław Leopold Jaworski.

Sprawozdanie

Komisji szkolnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie petycji czynnych, byłych i emerytowanych nauczycieli i nauczycielek, jakoteż wdów i sierot po nauczycielach o policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, o przyznanie względnie podwyższenie emerytury, pensji wdowiej, daru z łaski itp.

Wysoki Sejmie!

Ogólnemi uchwałami z dnia 3. listopada 1903 i 12. listopada 1904 przekazał Wysoki Sejm i polecił Wydziałowi krajowemu, by cały szereg petycji ze sfer nauczycielskich o dodatkowe policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, o przyznanie, względnie podwyższenie emerytury lub pensji wdowiej, daru z łaski itp., badał w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową i przedłożył Wysokiemu Sejmowi w tym przedmiocie sprawozdanie wraz ze swymi wnioskami. Wskutek tych uchwał Wysokiego Sejmu przedkłada Wydział krajowy obecnie niniejsze sprawozdanie o tych petycjach, co do których w chwili wygotowania tegoż otrzymał od c. k. Rady szkolnej krajowej opinię.

Wydział krajowy, wychodzi z tego zasadniczego słusznego stanowiska, że chociaż uzasadnieniem przeważnej części tych petycji są oplakane stosunki materialne, to jednakże byłoby niewłaściwą rzeczą, gdyby stosowanie przepisów obowiązującej ustawy stało się wyjątkiem, a akty łaski Wysokiego Sejmu regułą.

Wydział krajowy popiera przeto wobec Wysokiego Sejmu tylko te petycje i czyni co do tych dodatnie wnioski, których treść sama i opinia o nich c. k. Rady szkolnej krajowej niezbicie stwierdzają, że ściśle stosowanie do petentów litery obowiązującej ustawy, stawiałoby proszących w niezwykle trudnym i godności stanu nauczycielskiego ubliżającym położeniu materialnym, a nadto gorliwa, sumienna i skuteczna służba petenta, względnie zmarłego męża lub ojca za uwzględnieniem petycji przemawiają.

Komisya szkolna, dzielając w zupełności to zasadnicze stanowisko Wydziału krajowego, zgadza się w przeważnej liczbie przypadków z wnioskami Wydziału krajowego. Co do niektórych petycji czyni jednakże odmienne wnioski, bo zdaniem jej nie pozostał Wydział krajowy odnośnie do nich wierny wypowiedzianym powyżej zasadom.

Zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego wnosi Komisya szkolna:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Józefowi Wysoczańskiemu, kierownikowi szkoły ludowej w Wareżu, przyznaje Sejm w drodze łaski lata służby nauczycielskiej od r. 1881 do r. 1892 i te 11 lat wlicza do emerytury na wypadek spensjonowania petenta;

2. Ludwice Zawadzkiej nauczycielce w Olchowieczku, przyjmuje Sejm w drodze łaski lata służby nauczycielskiej od 15. maja 1892 do 30. września 1898 i wlicza te lata do emerytury na wypadek spensyowania petentki;

3. Zofii Kaszelewskiej, nauczycielce w Zakopanem, przyjmuje Sejm w drodze łaski lata służby nauczycielskiej od 10. września 1878 do 31. sierpnia 1880 i wlicza te lata do emerytury na wypadek spensyowania petentki;

4. Waleryi Turusiewiczówny, emerytowanej nauczycielce, przyjmuje Sejm w drodze łaski lata służby nauczycielskiej od 7. października 1876 do 31. maja 1882 i odpowiednio podwyższa emeryturę począwszy od 1. stycznia 1906;

5. Ludwikowi Hordyńskiemu, sierocie po nauczycielu, przyznaje Sejm w drodze łaski dodatek na wychowanie a to od chwili ukończenia przez petenta 20. roku życia t. j. od 15. września 1904 aż do końca roku szkolnego 1906/1907 t. j. do ukończenia przez petenta studiów uniwersyteckich w stosunku po 125 K rocznie.

6. Romanowi Teodorowi dw. im. Kulezyckiemu, sierocie po nauczycielu, przyznaje Sejm w drodze łaski jednorazowy zasiłek w kwocie 150 K;

7. Nad petycyami: Maryi Chrzanowskiej i Karoliny Kranickiej przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Wnioski Komisji odnoszące się do petycyi: Julii Leszczyńskiej, Eufrozyny Fedusiewiczowej, Leopoldyny Polowej, Jana Juškowa, Jana Filipowicza, Piotra Słapy, Amalii Mściwujewskiej, Anny Bednarskiej i Aleksandry Pragłowskiej są odmienne od wniosków Wydziału krajowego.

Wydział krajowy wnosi, aby Julii Leszczyńskiej i Eufrozynie Fedusiewiczowej przyznać zaopatrzenie wdowie i dodatek dla dzieci, z zastrzeżeniem potrącenia odprawy przyznanej petentkom i ich dzieciom.

Z uwagi, że petentki są w wielkiej nędzy, że potrącenie pobranej odprawy uczyniłoby łaskę Sejmu na dwa lata iluzoryczną, Komisya szkolna zgodnie z Radą szkolną krajową wnosi:

Julii Leszczyńskiej, wdowie po nauczycielu, przyznaje Sejm w drodze łaski zaopatrzenie wdowie w kwocie 300 K rocznie i dodatek dla dwojga małoletnich dzieci Piotra i Klementyny w kwocie 150 K rocznie aż do czasu osiągnięcia przez każde dziecko 20. roku życia lub wcześniejszego zaopatrzenia, począwszy od 1. stycznia 1906.

Eufrozynie Fedusiewiczowej, wdowie po nauczycielu, przyznaje Sejm w drodze łaski zaopatrzenie wdowie i dodatek dla dwojga małoletnich dzieci Sofroniusza Józefa dw. im. i Olgi w tej wysokości, jak gdyby zmarły jej mąż był wysłużył lat 10, a to począwszy od 1. stycznia 1906.

Dla Leopoldyny Polowej wnosi Wydział krajowy przyznanie zasiłku jednorazowego w kwocie 200 K.

Komisya szkolna natomiast, ze względu na podeszły wiek petentki, która liczy 76 lat, nie chcąc dopuścić, aby nauczycielka przeniesiona w stan spoczynku przy końcu życia utrzymywała się z jałmużny, wnosi zgodnie z c. k. Radą szkolną krajową:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Leopoldynie Polowej, emerytowanej nauczycielce, przyznaje Sejm w drodze łaski stałe zaopatrzenie wdowie w kwocie 200 K od 1. stycznia 1906.

Janowi Juškowowi wnosi Wydział krajowy przyznanie jednorazowego zasiłku w kwocie 200 K.

Komisya szkolna wnosi, ze względu, że petent przez 28 lat służył przy szkołach konsystorskich, a następnie od roku 1898 zarabiał na utrzymanie prywatnem, gromadnem nauczaniem dzieci w gminach, w których nie było szkoły, dopóki mu sił

do pracy starczyło, ze względu, że licząc obecnie 72 lat, pracować dalej nie może, zgodnie z opinią Rady szkolnej krajowej:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Janowi Juśkowowi, byłemu nauczycielowi, przyznaje Sejm stałe zaopatrzenie w kwocie 240 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1906.

Wydział krajowy wnosi: nad petycjami Jana Filipowicza, Piotra Słapy, Amalii Mściwujewskiej, Anny Bednarskiej i Aleksandry Pragłowskiej przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Natomiast Komisya szkolna zgodnie z Radą szkolną krajową wnosi:

Janowi Filipowiczowi zalicza Sejm w drodze łaski do wymiaru emerytury lata od 1. stycznia 1896.

Piotrowi Słapie zalicza Sejm w drodze łaski do wymiaru emerytury lata od 1. września 1891.

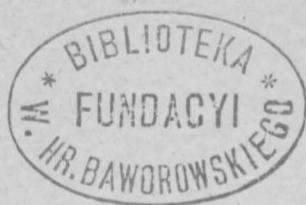
Amalii Mściwujewskiej zalicza Sejm w drodze łaski do wymiaru emerytury z lat 15 niepoliczalnych do emerytury lat 7.

Annie Bednarskiej przyznaje Sejm w drodze łaski stałe zaopatrzenie wdowie w kwocie 250 K i dodatek dla syna aż do osiągnięcia 20. roku życia lub wcześniejszego zaopatrzenia w kwocie 100 K od 1. stycznia 1906.

Petycję Aleksandry Pragłowskiej, sieroty po nauczycielu, odstępuje się Komisji budżetowej z wnioskiem, wyznaczenia jej stałego zaopatrzenia w kwocie 160 K.

Przewodniczący:
Czartoryski.

Sprawozdawca:
Tomaszewski.

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.